

A CSALÁDBA

fogadás szakembereire vonatkozó szakmai feladatprofil európai szintézise Bulgáriára, Magyarországra és Romániára vonatkozóan.

A dokumentum száma: **4_2_EU_hu**

Transfert de la certification française
Assistant Familial

Nevelőszülő szakma feladatprofiljának európai szintézise Bulgáriában, Magyarországon, Romániában, Franciaországban

Készítette: GRETA NORD ISERE

4.2_EU_fr

TARTALOMJEGYZÉK

ELSŐ FEJEZET	5
BEVEZETÉS	5
1 PROJEKT BEMUTATÁSA	7
1.1 A projekt keretei	7
1.2 Célkitűzések	8
1.3 Célközönség	8
1.4 Hatások	9
1.5 Partnerség és a szerepek felosztása a projektben	9
2 PROJEKT MÓDSZERTANA	11
2.1 Módszertani alapok	11
2.2 Kompetencia alapú megközelítés (APC), mint a projekt vezérfonala ...	12
3A PROJEKT EREDMÉNYEI	14
4A NEVELŐSZÜLŐ SZAKMAI FELADATPROFILOK EURÓPAI SZINTÉZISÉNEK SPECIFIKUS MÓDSZERTANA BULGÁRIÁBAN, MAGYARORSZÁGON ÉS ROMÁNIÁBAN	16
MÁSODIK FEJEZET	17
1 MUNKA MEGSZERVEZÉSE A DOKUMENTUMOK KIDOLGOLGOZÁSÁHOZ	19
1.1. A különböző partnerek szerepe	20
1.2. Azok az intézmények, amelyeknél az adatgyűjtést végezték	21
1.3. Országos támogatói csoportok	22
CSALÁDNÉV – UTÓNÉV	24
CSALÁDNÉV – UTÓNÉV	24
1.4 Munka ütemterve	25
HARMADIK FEJEZET	27
1 ALKALMAZÁS KONTEXTUSA, JELENLEGI ÉS JÖVŐBELI ADATOK	29
1.1 Tevékenységi terület	29
1.2 Intézményi típusok	33
1.3 Szakmai végzettség helye a munkahelyi szervezetben	34
1.4 Foglalkozás előrelátható fejlődése	35
2 SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEK ÉS FELADATOK BEMUTATÁSA	38
2.1. Tevékenységek és feladatok listája	38
2.2 Szakmai feladatok leírása	39
ÖSSZEFOGLALÁS.....	49
AJÁNLOTT IRODALOM:.....	58
JOGSZABÁLYOK:	60

ELSŐ FEJEZET
BEVEZETÉS

Projekt bemutatása

1.1 A projekt keretei

Az Egyesült Nemzetek gyermekek jogairól szóló egyezménye, a gyermekvédelem alapszövegeként, elismeri, hogy a gyermekeknek joguk van a saját családjukban való életre. A gyermekek intézetben való elhelyezése csak legvégső megoldásként merülhet fel, szükség esetén. Ennek ellenére, bizonyos európai tagállammá vált országokban, a gyermekek szociális kirekesztettsége, akár fogyatékoságukból, elhagyottságukból vagy szélesebb értelemben érzelmi vagy szociális hiányukból adódóan, intézetben való elhelyezésük túlságosan gyakran jelentette az egyetlen javasolt alternatívát.

Ez a gyakorlat a gazdasági és kulturális nyomás ellenére tovább él. Az Európa Tanács 2003. március 5-i parlamenti ülése jelentésének előírásai az elhagyott gyermekek sorsának javítására vonatkozóan az adott országokat a következőkre kéri fel:

- az intézményi rendszer csökkentését és a gyermek családi kapcsolatainak helyreállítását célzó tevékeny politika kialakítására, az intézményesítéssel szemben egyéb megoldások fejlesztésével, melyek a gyermek saját családjához való visszatérését, nevelőszülőknél vagy családi otthonokban való elhelyezését, napközi otthonok létrehozását helyezik előtérbe
- folyamatosan javítani az állásban lévő személyzet képzési szintjén, amennyiben szükséges külföldi partnerek segítségével.

Közép-Kelet Európa, körülbelül 20 éve, jelentős politikai, gazdasági és társadalmi változásokon ment keresztül, melyek alapján változtatták meg a lakosság bevételeinek eloszlását. Ez a változás azonnal érzékelhető volt egyes lakossági rétegek, és különösen a leggyengébbek: serdülő gyermekek és idősek szociális védelmének gyengülésében.

Bulgáriában az állami hatalmak intézményesítették az elhagyott gyermekek elhelyezési gyakorlatát, melynek jelentős hatásai voltak különösen a szakképzett személyzet felvételét illetően - számuk jóval az alatti, mely a gyermekek különleges szükségleteinek kielégítésére elegendő lenne. A bolgár hatóságok felmérték a helyzet jelentőségét, és kijelentették, hogy a gyermekek intézményi rendszerből való kiemelése elsődleges kérdés, és a gondozásba vételre vonatkozó alternatív megoldások bevezetése szükségessé vált, nevezetesen napközi otthonok létrehozásával.

Romániában a 60-as években bekövetkező születési arány jelentős visszaesése után, a kormány a születések számát növelő politikát vezetett be, lehetővé téve a családok számára a gyermek intézetben való elhelyezését állami költségen. (3/1970. törvény az elhagyott gyermekek árvaházakban való elhelyezéséről.) A létező törvények megreformálását célzó politikai akarat lehetővé tette az elhagyott gyermekek intézetben való elhelyezéséről szóló törvény 1997-es eltörlését.

Eközben Franciaországban, a nevelőszülő állami diploma (DE AF) létrehozása új jogi státusszal ruházta fel a nevelőszülőket: javít a gondozásba vétel minőségén, bővítve a

képesítés megszerzéséhez szükséges előzetes feltételeket, valamint a kötelező képzés tananyagát, és biztonságossá teszi e szakemberek státuszát. A törvény teljes egészében 2007. január 1-jén lépett hatályba. Célja, hogy lehetővé tegye a szakdiploma megszerzését azon nevelőszülők számára, akik a szociális és családi ellátás törvénykönyvének 421. Törvény 15. cikkében megjelölt kötelező képzést elvégezték. A Franciaországban dolgozó 46 800 hivatalos nevelőszülő közel 65 000 gyermeket fogad (vagyis átlagban 1,7 gyermek minden befogadó családnál), 10-ből 9 bírósági döntés következtében. Az állami nevelőszülő diploma igazolja a szükséges kompetenciákat kiskorúak vagy fiatal nagykorúak saját otthonban, a saját családi közösségben való állandó befogadásához, a gyermeknek nyújtott szociális segítség vagy bírósági gyermekelhelyezés keretében. Az állami nevelőszülő diploma megszerzését előkészítő képzés szakmai referenciagyűjteményre épül (a szakma / beavatkozási terület meghatározása, funkciók / tevékenységek referenciái valamint kompetenciákra vonatkozó referencia gyűjtemény), ami egyszerre adja meg a képzés valamint a kompetenciák megszerzését igazoló képesítés rendszerét.

1.2 Célkitűzések

Az ASSISTANT FAMILIAL – **AFUE** francia képesítés transzferére irányuló projekt célja szakemberek képzése a családba való befogadás területén, 3 országban (Bulgária, Magyarország és Románia), a francia „assistant familial” (nevelőszülő) képzés módozatainak átültetésével.

Az AFUE projekt beindítása lehetővé teszi a szociális szféra szereplőinek szakmai továbbképzését. A nevelőszülők így képzetebbek, hatékonyabbak lesznek, nagyobb szakértelemmel fognak rendelkezni és jobban tudnak majd kezelni valamennyi felmerülő helyzetet. Kapcsolatteremtő készségük és szakértelmük a gyakorlatban a kommunikáció, a fogadás és a kíséret gyakorlásával, a különböző helyzetekben és sürgősségi esetekben való reagálási képességeik (megfigyelés, elemzés, cselekvés) növelésével, a mindennapi élethez kapcsolódó szakmai ismereteik (higiénia, komfort, biztonság, rendtartás, táplálkozás...), valamint általános tudományos ismereteik (pszichológia, pedagógia) bővülésével kerül megerősítésre. A képzőintézmények megújított, az adott országhoz igazított, megfelelő és elismert képzési kínálattal rendelkeznek majd a 4 európai országban (Bulgária, Románia, Magyarország, Franciaország).

A projekt ezúton támogatja egy olyan képzési rendszer kidolgozását, mely közös európai módszerek beillesztésével segíti a kompetenciák átláthatóságát és elismerését. A projekt által kidolgozott eljárás bevezeti a kompetencia alapú képesítés fogalmát a nevelőszülő szakmát érintő szakmai tevékenységekre vonatkozóan.

1.3 Célközönség

A diploma transzfer által érintett célcsoportok a következők:

- A három partner országban – Bulgária, Románia és Magyarország – tevékenykedő nevelőszülők, akiknek jelentős szakmai fejlődésre van szükségük.
- A képzőintézmények képzési szakemberei, akik gyakorlata országonként különböző, és akiknek nem minden esetben áll megfelelő pedagógiai forrás a rendelkezésükre.
- Tágabb értelemben a szociális és a gyermekgondozási szférában dolgozók.

A végső célcsoport természetesen azon szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek összessége, akik számára a projekt megvalósítása lehetővé teszi majd, hogy jobb

körülmények közé kerüljenek és újraalkossák a fejlődésük számára oly fontos társadalmi köteléket.

1.4 Hatások

Hatás a szociális munkásokra:

Ami a „terepen” dolgozókat, vagyis a szociális munkásokat illeti, képzetesebbek, hatékonyabbak lesznek, nagyobb szakértelemmel fognak rendelkezni, és jobban tudják majd kezelni az összes felmerülő sürgős esetet.

Ez az alábbi területek fejlődésével jár:

- a foglalkoztatás, a kommunikáció, a fogadás és a kíséret gyakorlatában jelentkező kapcsolatteremtő készség és szakértelem
- a különféle és sürgős helyzetekkel szembeni reagálás (megfigyelés, elemzés, cselekvés)
- a „segítő” csapat tagjaival való kommunikációs képességek a fizikai és lelki állapotra vonatkozóan
- a mindennapi élethez kapcsolódó (higiénia, komfort, biztonság, rendtartás, táplálkozás...), valamint a szakintézmények működésére vonatkozó szakmai ismeretek
- általános tudományos ismeretek (pszichológia, pediátria) a szakorvosokkal való vegyes csapatokban való hatékony együttműködésért
- tanulási módszerek és gondolkodási folyamatok elsajátítása

A képzőintézményekre gyakorolt hatás:

A képzőintézmények lesznek a direkt felhasználók, figyelembe véve szükségleteiket és az ágazatot érintő képzések aktuális hiányát. A munkálatokban részt vevő előíró és finanszírozó intézmények minden országban élvezik a kínálatban való részvétel örökös lehetőségét.

A szakképzési kínálatra és a képesítések átláthatóságára tett hatás: a képzőintézmények megújult, az adott országhoz igazított, megfelelő és elismert képzési kínálatokkal rendelkeznek majd a 4 európai országban (Bulgária, Románia, Magyarország és Franciaország).

1.5 Partnerség és a szerepek felosztása a projektben

A projekt céljai, az elérésükért beindított tevékenységek típusai, a támogató partnerek és intézmények száma és összetettsége jól felépített szervezést és szigorú irányítást igényel.

Erről a partnerek közös gondolkodást követően felállítottak egy működési rendet.

A partnerség a négy országban (Bulgária, Franciaország, Magyarország és Románia) 11 szervezetből áll. Ezek alap-és továbbképzési központok, tanácsadó irodák, egyetemek, egyesületek, nemzeti ügynökségek.

A projekt céljai, az elérésükért beindított tevékenységek típusai, az érintett szektorok, a felhasználók és a résztvevők sokszínűsége, a támogató partnerek és intézmények száma és összetettsége jól felépített szervezést és szigorú irányítást igényel, amit a projekttel kapcsolatban át kell gondolni.

Erről a partnerek közös gondolkodást követően felállították az alábbi működési rendet:

- „Projektvezető” intézmény kiválasztása, mely a projekt tudományos, adminisztratív és pénzügyi promóciójáért és irányításáért felel: P0: Szófia Egyetem (Bulgária)
- „Általános koordináló” szervezet kiválasztása, mely a projekt általános koordinálásáért felelős a projektvezetőt segítő különböző partnerek között: P4: GIP FIPAG (Franciaország)
- Egy „kapcsolattartó” intézmény kiválasztása minden országban (Görögországon kívül), amely az általános koordináló szervezetet segíti. Feladata lesz a projekt teljes időtartama alatt saját országában a célok megvalósításáért beindított tevékenységek koordinálása. P5: GRETA NORD ISERE - Franciaország, P2: SAPI - Bulgária, P10: PARTENER Egyesület - Románia, P7: Pécsi Tudományegyetem - Magyarország
- „Állandó külső ellenőrző” intézmény kiválasztása a projekt működési módjára, a használt metodológiára, a kapott eredményekre vonatkozóan, különösen a kidolgozott anyagokat és kiértékelésüket illetően. A választás a GRETA VIVARAIS PROVENCE intézményre esett. A projekt teljes időtartama alatt ő tölti be a minőség ellenőr szerepét.
- Szakértő intézmények kiválasztása, melyek a kutatási és kidolgozási munkákért felelnek minden egyes ország kapcsolattartójával közvetlen együttműködésben

A projekt partneri hálózatát az alábbi szervezetek alkotják:

BULGÁRIA:

- Szófia St Kliment d'Ohrid Egyetem (a projekt elindítója)
- Szociális tevékenységek és gyakorlatok intézménye (SAPI)
- Országos szociális támogatási ügynökség
- Országos oktatási és szakképzési ügynökség

FRANCIAORSZÁG:

- [Szakképzés és szakmai beilleszkedés közhasznú társulás – Grenoble-i Akadémia \(GIPFIPAG\)](#)
- [Greta Nord Isère – Továbbképzési](#) központ,
- Greta VIVARAIS PROVENCE (Kiértékelő).

MAGYARORSZÁG:

- Pécsi Tudományegyetem

ROMÁNIA:

- [PARTENER Egyesület – lasi helyi fejlődésére alakult kezdeményező csoport](#)
- [Alexandru Ioan Cuza Egyetem - lasi](#)
- Megyei gyermekjogvédő igazgatóság - lasi

Projekt módszertana

2.1 Módszertani alapok

A FRANCIA NEVELŐSZÜLŐ végzettség transzferje több transzfer típust foglal magába :

- **Földrajzi átültethetőség** : A Franciaországban létező „assistant familial” (nevelőszülő) képzés transzferéről van szó három partner országba (Bulgária, Románia, Magyarország), figyelembe véve a kulturális és egyéb sajátosságokat, hogy elérhető legyen az európai politikának megfelelő, a négy európai országban létező gyakorlatok harmonizálása. A transzfer magában foglalja a francia tapasztalat eredményének, a francia nevelőszülő diplomának rendelkezésre bocsátását a román, bolgár és magyar partnerek részére. A román, magyar és bolgár partnerek átvehetik ennek a diplomának és részeinek egészét vagy egy részét azon kihívások függvényében, amelyekkel szembesülnek, illetve a vonatkozó jogi keretek szerint. A projektben foglal különböző tevékenységek lehetővé teszik az átvett részek adaptálását, hogy teljes egységet alkossanak, figyelembe véve a három ország háttérének specifikumait.
- **Módszertani átültethetőség** : E transzfer projekt alkalmából felmerül annak kérdése is, hogy az európai partnerek között megosztásra kerüljön egy közös, ugyanazon a megközelítésen, vagyis „a kompetencia alapú megközelítésen” (APC) alapuló pedagógiai kultúra. E közös pedagógiai kultúra, amit az európai közösség képzések területén végzett munkái ösztönöznek, a képzés és a foglalkoztatottság közötti lehető legnagyobb összhang megtalálására támaszkodik. Az APC fokozatosan épült fel egy metodológia köré, ami a gazdaság szükségleteiből kiindulva építi fel a képzési eszközöket, hogy azok megfeleljenek az említett szükségleteknek. A folyamat a következő: SZAKMAI TEVÉKENYSÉGEK – ELŐIRT KOMPETENCIÁK – A KÉPZÉS TARTALMA – KÉPESÍTÉS. A projekt lehetővé teszi minden partner számára, nevezetesen a Közép-Kelet Európai partnerek számára, hogy a képzés célkitűzéseire vonatkozó elképzelést átvegyék.
- **Ágazati átültethetőség**: A projekt egyik tevékenysége abban áll, hogy a diagnózis felállításának fázisában, felmérje a partner országokban meglévő, a személyek védelmére vonatkozó különböző törvényhozói és jogi kereteket. Az elhagyás és a szociális veszélyeztetettség problematikájához kötődő tanulmány és megállapítások más szektorokban is terjeszthetőek lehetnek: jog, igazságszolgáltatás, megelőzés, mediáció. Elképzelhető a transzfer az egészségügyi terület számos szakmája irányába, ahol rendkívüli módon jelen van a segítő kapcsolat – egyébként a kompetenciák kidolgozása (modulrendszer) és a projekt globális kidolgozása átültethető minden más szektorra.

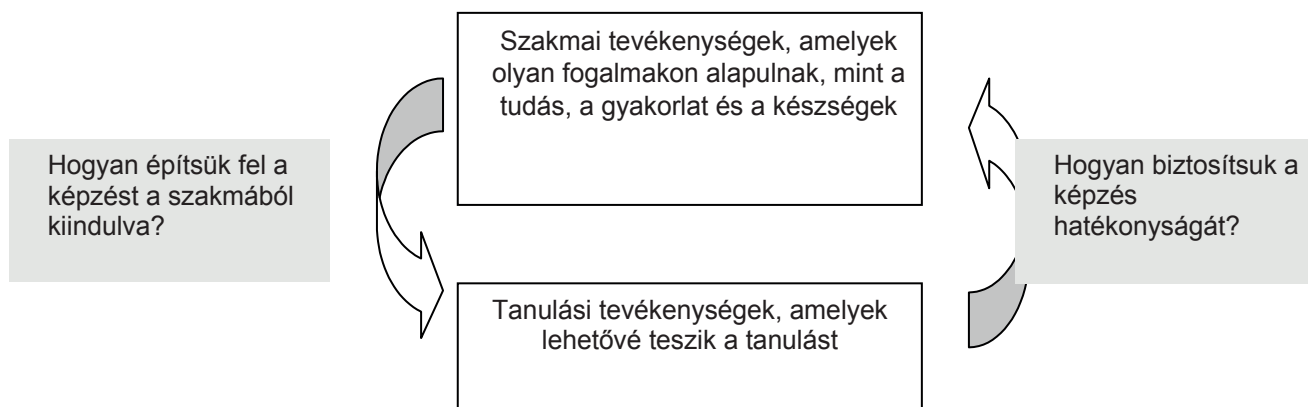
A transzfer megvalósításához szükségesnek bizonyult:

- A segítő kapcsolat fejlődését gátló akadályok beazonosítása a különböző országokban
- Alkalmazni és átültetni a képzés kialakítását, hogy megfelelő eszközök álljanak a képző intézmények és munkáltató/továbbképző típusú intézmények rendelkezésére a segítő kapcsolattal megbízott szociális munkások szakmai fejlődése érdekében.
- Népszerűsíteni egy megfelelő, megújított képzési kínálatot, mely a segítő kapcsolat fejlesztési eszközeként integrálja a célcsoport sajátosságait a nemzeti és európai szolidaritási politikák szolgálatában.
- Részletesebben meghatározni a családba fogadáshoz kötődő problematikák fogalmi hátterét, jobban beazonosítani a résztvevőket.
- Összhangba hozni a meglévő ismereteket és megkönnyíteni a problémamegoldást ezen a területen.

2.2 Kompetencia alapú megközelítés (APC), mint a projekt vezérfonala

A képzők fokozatosan kifejlesztettek egy megközelítést arra, hogy „úgy gondoljanak a képzésre, mint egy gazdasági teljesítmény mozgatórugójára”: ez a Kompetencia alapú megközelítés.

A Kompetencia Alapú Megközelítés egy olyan megközelítés, látásmód, vezérfonal, amely értelmet ad a képzés elvégzésének. Ez az irányvonal az aktuális szakmai tevékenységek egymáshoz illesztését foglalja magába, hogy egy adott végzettséget nyújtson, és az ehhez a munkához szükséges tananyagok megszerzését, azaz olyan képzési ismeretek megszerzését biztosítja, amelyek valódi munkahelyekké alakulnak át.

Ez a vezérfonal, a kompetencia alapú megközelítés a képzők kompetenciáinak új területét hozta létre, a **képzés megtervezést**.

A képzés megtervezésének meghatározása, amit a projektben megfogalmaztunk, a következő:

« Képzés folyamán alkalmazott tervezési módszerek együttese”. Az elemzés tárgya mindig egy szervezet, egy szolgálat. A képzés megtervezése tehát módszerek, eszközök, eljárások együttese, amely az alábbiakat tartalmazza :

- Emberi erőforrás problémájának elemzése egy munkaszervezeten belül
- Ennek a problémának lefordítása képzési szükségletre
- Azoknak a feltételeknek a meghatározása, amelyek között a képzés választ ad a szükségletekre

- Annak értékelése, hogy az eljárás hatással van-e a problémára
- Esetleges korrigálások bevitele. »

A transzfer keretén belül külön hangsúlyt helyeznek a képzés tervezési módszertanra, a kompetencia alapú képzés alkalmazásával.

Azoknak az eredményeknek az összessége, amelyek a módszertani választás tárgyát képezték, a következőkből áll:

- Állapotrajzok létrehozásának módszertana a 3 országban
- Feladatprofil kidolgozásának módszertana
- Képzési rendelet pozícionálásának módszertana a szakmai képesítések európai keretében

3

A projekt eredményei

No.	Az eredmény címe	Kódja
1	Állapotrajz a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek szociális és nevelési gondozásba vételének módozatairól, valamint diagnózis a szakképzési szükségletekről Bulgáriában	1_BG_fr 1_BG_bg
	Állapotrajz a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek szociális és nevelési gondozásba vételének módozatairól, valamint diagnózis a szakképzési szükségletekről Magyarországon	1_HU_fr 1_HU_hu
	Állapotrajz a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek szociális és nevelési gondozásba vételének módozatairól, valamint diagnózis a szakképzési szükségletekről Romániában	1_RO_fr 1_RO_ro
2	Az állapotrajzok és a szakképzési szükségletekről felállított diagnózisok európai szintézise Romániára, Bulgáriára és Magyarországra vonatkozóan	2_EU_fr 2_EU_bg 2_EU_hu 2_EU_ro
3	A francia „assistant familial” cím átültethetőségének feltételeiről készített tanulmány a Bulgáriára, Magyarországra, Romániára vonatkozó állapotrajzok és szakképzési szükségletekről felállított diagnózisok alapján	3_EU_fr 3_EU_bg 3_EU_hu 3_EU_ro
4.1	A családba fogadás szakembereire vonatkozó szakmai feladatprofil Bulgáriában.	4.1_BG_fr 4.1_BG_bg
	A családba fogadás szakembereire vonatkozó szakmai feladatprofil Magyarországon.	4.1_HU_fr 4.1_HU_hu
	A családba fogadás szakembereire vonatkozó szakmai feladatprofil Romániában.	4.1_RO_fr 4.1_RO_ro
4.2	A családba fogadás szakembereire vonatkozó szakmai feladatprofil európai szintézise Bulgáriára, Magyarországra és Romániára vonatkozóan.	4.2_EU_fr 4.2_EU_bg 4.2_EU_hu 4.2_EU_ro
5.1	A családba fogadás szakembere képzéseinek tulajdonságprofilja Bulgáriára vonatkozóan (képesítési referenciagyűjtemény/tulajdonságprofil, modulrendszerű európai képzési program)	5.1_BG_fr 5.1_BG_bg
	A családba fogadás szakembere képzéseinek tulajdonságprofilja Magyarországra, vonatkozóan (képesítési referenciagyűjtemény/tulajdonságprofil, modulrendszerű európai képzési program)	5.1_HU_fr 5.1_HU_hu
	A családba fogadás szakembere képzéseinek tulajdonságprofilja Romániára, vonatkozóan (képesítési referenciagyűjtemény/tulajdonságprofil, modulrendszerű európai képzési program)	5.1_RO_fr 5.1_RO_ro
5.2	A családba fogadás szakember képzési tulajdonságprofiljainak európai szintézise Bulgáriára, Magyarországra, Romániára vonatkozóan (képesítési követelmények, modulrendszerű képzési kínálat)	5.2_EU_fr 5.2_EU_bg 5.2_EU_hu 5.2_EU_ro

6	Pedagógiai eszközök gyűjteménye Bulgáriában, Magyarországon, Franciaországban és Romániában a családba fogadás/nevelőszülő szakember képzéséhez	6_EU_fr 6_EU_bg 6_EU_hu 6_EU_ro
7	Képzők képzése európai program a létrehozott források és anyagok transzferéhez	7_EU_fr 7_EU_bg 7_EU_hu 7_EU_ro
8	Honlap	www.projetafue.eu
9	CD ROM „Családba fogadás Európában”	

A nevelőszülő szakmai feladatprofilok

európai szintézisének specifikus módszertana Bulgáriában, Magyarországon és Romániában

Azok az elemzések, amelyek a Képzési referenciaprofilok (képesítések, képzési modulok kínálata) európai szintéziséhez vezettek a nevelőszülő képzésben Bulgáriában, Magyarországon és Romániában, a következők:

- A transzfer mindhárom országában kialakították a nevelőszülői képzés referencia profilját (képesítések, képzési modulok kínálata) a szakmai tevékenységekből kiindulva és a francia tananyagot képező transzfer elemeken keresztül,
- Majd abból kiindulva, hogy ezek a profilok egymással kiegészíthetők, a 3 tananyagot összehasonlították, elemezték és egy európai szintézisben egyesítették.

MÁSODIK FEJEZET

MUNKAMÓDSZERTAN

Munka megszervezése a

dokumentumok kidolgozásához

Az Európai Unió országainak szüksége van a szociálisan hátrányos helyzetű vagy kirekesztett gyermekek (0-tól 18 év) elhelyezésére. Alattuk azokat a gyermekeket értjük, akik áldozatai szüleik érzelmi vagy nevelési hiányosságainak. Az európai politikák iránymutatásai kifejezetten arra ösztönzik az Európai Unióhoz csatlakozó országokat, hogy tegyék magukévá az intézményesítés megszüntetését célzó közös politikát.

A különböző célcsoportokkal dolgozó személyek, a legtöbb országnál, egyrészt önkéntesekből vagy valós képesítés nélküli alkalmazottakból állnak, akik inkább támaszkodnak ösztönösen végzett gyakorlatra, mint valós szakértelemre. A gyermekek gondozásba vételének módjai nincsenek összhangban az Európai Unió különböző országaiban.

A projekt célja európai szinten bevezetni a hátrányos helyzetű gyermekek gondozásba vételének összehangolt gyakorlatát, valamint összhangba hozni a szakértők képzési anyagának különböző tartalmait egy olyan francia diploma alapján, mely gondozásba vétel területén innovatív szakmai gyakorlatot mutat. A Franciaországban létező „assistant familial” (nevelőszülő) képzés transzferéről van szó három partner országba (Bulgária, Románia, Magyarország), figyelembe véve a kulturális és egyéb sajátosságokat, hogy elérhető legyen az európai politikának megfelelő, a négy európai országban létező gyakorlatok harmonizálása.

A transzfer francia tapasztalatnak, vagyis a nevelőszülő diplomának a román, bolgár és magyar partnerek részére való rendelkezésre bocsátását jelenti. A román, magyar és bolgár partnerek e diploma és annak alkotóelemeinek részét vagy egészét átvehetik annak függvényében, hogy mik azok a nehézségek, melyekkel szembe kell nézniük, a tevékenységükre vonatkozó jogszabályi keretek között. A projektben tervezett különböző tevékenységek lehetővé teszik az átvitt részek helyi alkalmazását úgy, hogy azok teljes mértékben figyelembe vegyék a három országban meglévő sajátosságokat

E transzfer projekt alkalmából felmerül annak kérdése is, hogy az európai partnerek között megosztásra kerüljön egy közös, ugyanazon a megközelítésen, vagyis „a kompetencia alapú megközelítésen” (APC) alapuló pedagógiai kultúra. E közös pedagógiai kultúra, amit az európai közösség képzések területén végzett munkái ösztönöznek, a képzés és a foglalkoztatottság közötti lehető legnagyobb összhang megtalálására támaszkodik. Az APC fokozatosan épült fel egy metodológia köré, ami a gazdaság szükségleteiből kiindulva építi fel a képzési eszközöket, hogy azok megfeleljenek az említett szükségleteknek.

A folyamat a következő: SZAKMAI TEVEKENYSEGEK – ELOIRT KOMPETENCIÁK – A KÉPZÉS TARTALMA – KÉPESÍTÉS.

A projekt lehetővé teszi minden partner számára, nevezetesen a Közép-Kelet Európai partnerek számára, hogy a képzés célkitűzéseire vonatkozó elképzelést átvegyék.

Az AFUE projekt ágazati átültethetőségre is irányul. A projekt egyik tevékenysége abban áll, hogy a diagnózis felállításának fázisában, felmérje a partner országokban meglévő, a személyek védelmére vonatkozó különböző törvényhozói és jogi kereteket. Az elhagyás és a szociális veszélyeztetettség problematikájához kötődő tanulmány és megállapítások más szektorokban is terjeszthetők lehetnek: jog, igazságszolgáltatás, megelőzés, mediáció. Elképzelhető a transzfer az egészségügyi terület számos szakmája irányába, ahol rendkívüli módon jelen van a segítő kapcsolat – egyébként a kompetenciák kidolgozása (modulrendszer) és a projekt globális kidolgozása átültethető minden más szektorra.

A transzfer megvalósításához szükségesnek bizonyult:

- A segítő kapcsolat fejlődését gátló akadályok beazonosítása a különböző országokban
- A kialakított képzés alkalmazása és átültetése, hogy megfelelő eszközök álljanak a képző intézmények és munkáltató/továbbképző típusú intézmények rendelkezésére a segítő kapcsolattal megbízott szociális munkások szakmai fejlődése érdekében. 15
- Egy megfelelő, megújított képzési kínálat népszerűsítése, mely a segítő kapcsolat fejlesztési eszközöként integrálja a célcsoport sajátosságait a nemzeti és európai szolidaritási politikák szolgálatában.
- A családba fogadáshoz kötődő problematikák fogalmi háttérének részletesebb meghatározása, a résztvevők pontosabb azonosítása.
- A meglévő ismeretek összhangba hozatala és a problémamegoldás megkönnyítése ezen a területen.

A projekt végeztével a partnerek kezében lesz a nevelőszülő szakma európai szintézise (szakmai és képzési referencijegyzék, képzési program). A képzés kialakításához használt eszközöket a Bulgáriához, Romániához és Magyarországhoz igazított anyagok alapján kerül kidolgozásra.

1.1. A különböző partnerek szerepe

Bulgária:

A résztvevők szerepe a támogatói csoportban függ azoknak az intézményeknek a feladatkörétől és funkcióitól, amelyeket képviselik, illetve a kompetenciáktól. A támogatói csoportot két munkacsoportra osztották fel. Az első csoport célja a dokumentumok kidolgozása volt. Ez a csoport elsősorban az IAPS, a szófiai „Saint Célement d’Ohrid” Egyetem, az Országos szakképzési és szakoktatási intézmény képviselőiből, illetve a gyermek és család szociális intézmények képviselőiből állt Szófiában, Shoumenben és Pazardzhik-ban. A második csoport célja az volt, hogy értékeljék az elkészített dokumentumokat, megjelöljék a hiányosságokat és utasításokat adjanak. Ez a csoport a Szociális támogatási ügynökség és a Gyermekvédelmi országos intézmény szakembereiből állt.

Románia:

A jelen dokumentum kidolgozását több szervezet és/vagy személy együttműködésével és konzultációjával valósították meg:

- A Iasi-i „Al. I. Cuza” Egyetemet a jelen dokumentum kidolgozásában dr. Contiu SOITU egyetemi docens képviselte.

- A Iasi-i Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságot a jelen dokumentum elkészítése során a végrehajtási igazgató, ing. Florin ION, és a Gyermek és családok szociális intézményének helyettese, Niculina KARÁCSONY jogász és Angelina ENACHE a Családsegítők erőforrásainak és tanácsadó központjának koordinátora képviselte.
- A Iasi-i Partner Szövetség – Helyi Fejlesztési Kezdeményezés csoportot a jelen dokumentum elkészítése folyamán Catalin ILASCU a szakmai képzés szakvezetője és munkatársa, és Alina CIORNEI, az életen át tanulás tanácsadója képviselte.
- A konzultációkon más szociális és gyermekvédelmi intézmények, képzési és tanúsítási intézmények osztályai, igazgatóságai is részt vettek (Országos Felnőttképzési Tanács) és szakmai szervezetek (Nevelőszülők Országos Szervezete).

Magyarország:

Az alább felsorolt szakemberek részben közös, együttes munka, részben külön konzultációk során alakították ki a végleges változatot.

1.2. Azok az intézmények, amelyeknél az adatgyűjtést végezték

Bulgária:

- Szófiai egyetem;
- SAPI;
- Nemzeti oktatási és felnőttképzési intézet
- Állami Segítő Központ– Szófia;
- Állami Segítő Központ– Shumen;
- Állami Segítő Központ– Pazardjik ;
- Befogadó családok regionális központja – Szófia;
- Befogadó családok regionális központja – Pernik ;
- Befogadó családok regionális központja – Shumen ;
- Befogadó családok regionális központja – Smolyan ;
- Befogadó családok regionális központja – Gabrovo ;
- Befogadó családok regionális központja – Targovishte ;
- Befogadó családok regionális központja – Veliko Tarnovo ;

Románia:

- Iasi-i Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (Állami nevelőszülői szolgálat);
- Botosani-i Állami Területi Nevelőszülői Szolgálat (Állami nevelőszülői szolgálat);
- Iasi-i Városi Szociális Igazgatóság (Állami nevelőszülői szolgálat);
- Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Vaslui (Állami nevelőszülői szolgálat);
- Román Nevelőszülők Országos Kollégiuma (Országos szakmai szervezet);
- Iasi-i «Al.I.Cuza» egyetem (egyetem);
- Baia Mare Egyetem (egyetem);
- Iasi-i Partner Szövetség – Helyi Fejlesztési Kezdeményezés Csoport (ONG a szociális területen dolgozókkal/szakemberekkel);
- Romániai Caritas (ONG a szociális területen dolgozókkal/szakemberekkel)

- Országos Szakmai Felnőttképzési Központ (CNFPA) (Életen át tartó tanulás szabályozására létrehozott intézmény);

Magyarország:

Pécsi Tudományegyetem

Comenius Szakképző Intézet

Baranya Megyei Önkormányzat Hivatala

1.3. Országos támogatói csoportok

Bulgária:

Szervezet	Név	Intézmény	Elérhetőség
Országos gyermekvédelmi intézet	Darinka Yankova	Főtitkár	2 rue de Triaditza, Sofia tél. +359 2 933 90 50
Állami gyermekvédelmi igazgatóság az Országos gyermekvédelmi intézeten belül	Tsveta Antonova	Igazgató	2 rue de Triaditza, Sofia tél. +359 2 933 90 32
Gyermekvédelem a Szociális beavatkozási intézeten belül	Ofeliya Kaneva	Igazgató	2 rue de Triaditza, Sofia tél. +359 2 933 90 37
Állami oktatási és felnőttképzési intézet	Penka Nikolova	Szakértő	125 Tzarigradsko chaussée Blvd tél. +359 2 973 33 58
Állami segítő központ – Szófia	Biliyana Koycheva	Igazgató	175 rue de Pirotska, Sofia tél. +359 2 920 42 38 e-mail: sapi_slaveykov@abv.bg
Gyermek és családsegítő szociális központ, Shoumen	Veneta Gospodinova	Igazgató	12 rue de Dimitar Blagoev, Shoumen tél. + 359 54 852 47 13 e-mail: ksu_sh@abv.bg
Gyermek és családsegítő szociális központ, Pazardzhik ;	Yana Staneva	Igazgató	48 Aleksandar Stamboliiski Blvd, Pazardzhik tél. + 359 34 447 530 e-mail: ksu_pazardjik@abv.bg
« Petko Rachov Slaveykov » Gyermekvédelmi Intézet, Szófia ;	Nadiya Dzhounova	Igazgató	175 rue de Pirotska, Sofia tél. + 359 2 822 33 03
Szófiai Egyetem	MdC dr.Neli	Egyetemi	69A Shipchenski prohod,

Általános iskolai és óvodai pedagógiai kara;	Petrova-Dimitrova	tanár	Sofia tél. +359 2 872 08 93
Szociális tevékenységek és gyakorlatok intézménye	Dr.Nadiya Stoykova	Végrehajtási igazgató	22 rue de Lulin planina, Sofia tél. +359 2 852 47 13 e-mail: sapi@abv.bg
Szociális tevékenységek és gyakorlatok intézménye	Yanitsa Nedelcheva	Képző	175 rue de Pirotska, Sofia tél. +359 2 920 42 38
Szófiai Egyetem Általános iskolai és óvodai pedagógiai kara;	Hristina Otzetova	Tanársegéd	69A Shipchenski prohod, Sofia tél. +359 2 872 08 93
Szófiai Egyetem Általános iskolai és óvodai pedagógiai kara;	Marina Pironkova	Tanársegéd	69A Shipchenski prohod, Sofia tél. +359 2 872 08 93
Szófiai Egyetem Általános iskolai és óvodai pedagógiai kara;	Stefan Stefanov	Tanársegéd	69A Shipchenski prohod, Sofia tél. +359 2 872 08 93

Románia:

Képzők, akik elvégezték a foglalkoztatási elemzést (feladatprofil)

Név	Beosztás	Intézmény	Ország
Contiou SOITU	Conf. Dr.	AL.I Cuza Egyetem	ROMÁNIA
Adrian NETEDU	Conf. Dr.	AL.I Cuza Egyetem	ROMÁNIA
Daniela SOITU	Conf. Dr.	AL.I Cuza Egyetem	ROMÁNIA
Camelia MORARIU	Asist. Drd.	AL.I Cuza Egyetem	ROMÁNIA
Mihaela RADOI	Lect Drd.	AL.I Cuza Egyetem	ROMÁNIA
Catalin ILASCU	Szakmai képzési tanácsadó	As. PARTENER GIDL	ROMÁNIA
Alina CIORNEI	Életen át tartó tanulás képzési tanácsadó	As. PARTENER GIDL	ROUMANIE
Angelina ENACHE	Képző	Szociális és Gyermekvédelmi Igazgatóság Lasi	ROUMANIE

Azok a szakemberek, akik részt vettek a feladatprofil kidolgozásának munkájában

NÉV	BEOSZTÁS	INTÉZMÉNY	Ország
Niculina KARACSONY	Vezérigazgató helyettes és jogász	Iasi-i Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	ROUMANIE
Angelina ENACHE	Pszichológus és nevelőszülői tanácsadó központ koordinátora	Iasi-i Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	ROUMANIE
Liliana MIHALCEVA	Szociális munkatárs és koordinátor	Iasi-i Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság	ROUMANIE

Magyarország:

Szakmai anyag felépítésében résztvevő képzők :

CSALÁDNÉV – UTÓNÉV	Beosztás	Intézmény
Dr. Lükő István	intézetigazgató egyetemi docens	PTE FEEK
Dr. Reisz Teréz	egyetemi docens	PTE FEEK
Tombor Viktória	egyetemi tanársegéd	PTE FEEK
Lippóy Dóra	szakoktató	PTE FEEK
Dr. Kovács Sándor	nyugalmazott egyetemi docens	Pécsi Tudományegyetem
Dr. Kozma Béla	igazgató	Comenius Szakképző Intézet

Szakmai anyag felépítésében résztvevő szakemberek :

CSALÁDNÉV – UTÓNÉV	Beosztás	Intézmény
Koch József	gyermekvédelmi szakreferens	Baranya Megyei Önkormányzat Hivatala
Varga Veronika	módszertani szaktanácsadó	Baranya Megyei Gyermekvédelmi Központ

1.4 Munka ütemterve

Feladatprofilokra vonatkozó nemzetközi munkamegbeszélések ütemterve :

Csoport típusa	Helyszín	Dátum	Cél
Nemzetközi munkacsoport megbeszélés	Bourgoin	2010. május 3-5.	Előkészítő képzés a feladatprofil kidolgozásához
Nemzetközi munkacsoport megbeszélés	Sofia	2010. június 28-29.	Első megvitatások, ellenőrzés
Nemzetközi munkacsoport megbeszélés	Budapest	2010. december 20.	Értékelés, korrekciók
Nemzetközi munkacsoport megbeszélés	Lyon	2011. április 4-5.	Értékelés, korrekciók

Bulgária:

Feladatprofilokra vonatkozó munkamegbeszélések ütemterve

Cél	Helyszín	Dátum
Feladatok felosztása	Oktatási és felnőttképzési országos központ	2010/09/09
Feladatok felosztása	SAPI	2011/01/06
Feladatok felosztása	Szófiai Egyetem Általános iskolai és óvodai pedagógiai kara	2011/04/13
Módosítások értékelése; Feladatok felosztása	Oktatási és felnőttképzési országos központ	2011/06/16
Feladatok felosztása	Oktatási és felnőttképzési országos központ	2011/09/12

Románia:

Feladatprofilokra vonatkozó munkamegbeszélések ütemterve

NR.	CÉL	HELYSZÍN	DÁTUM
1	Megbeszélés a feladatok előkészítésére és felosztására a román partnerek csoportján belül, hogy elkészítsék a feladatprofil AFUE projekt vázát a romániai nevelőszülői képzéshez, képzést képviseli: Bourgoin Jailleu	lasi	2010. jún. 8-9.
2	Feladatprofil kiadása a román nevelőszülői képzésre	lasi	2010. jún. 10-24.
3	Feladatprofil értékelésére összehavutt megbeszélés, hogy bemutassák a Szófiai Bizottságnak Bulgáriában, a 2010.06.28-29-én tartandó	lasi	2010. jún. 25.

	konferencián.		
4	Feladatprofil tartalmának javítására és bemutatására összehívott megbeszélés a Szófia Bizottságnak Bulgáriában, 2010.06.28-29-én tartott konferenciáján elhangzott javaslatok alapján.	lasi	2010. júl. 7-8.
5	Romániai nevelőszülő képzés feladatprofiljának végleges kiadására összehívott megbeszélések.	lasi	2010. szept. 10-24.
6	Romániai nevelőszülő képzés feladatprofiljának értékelésére összehívott megbeszélés, hogy beilleszthessék az AFUE projektbe	lasi	2010. okt. 4.

Magyarország:

Szakmai anyagra vonatkozó munka-értekezletek ütemterve (adott országban)

Cél	Hely	Dátum
A projekt bemutatása, a munka tervezése	PTE FEEK	2010. június 1.
A nevelőszülő szakmai tevékenységek gyűjtése	PTE FEEK	2010. június 9.
Tevékenységreferencia összeállítása	PTE FEEK	2010. június 25.

HARMADIK FEJEZET

**Nevelőszülői
SZAKMA**

**FELADATPROFILJAINAK
EURÓPAISZINTÉZISE
BULGÁRIÁBAN,
MAGYARORSZÁGON ÉS
ROMÁNIÁBAN**

Alkalmazás kontextusa, jelenlegi és

jövőbeli adatok

1.1 Tevékenységi terület

Bulgária:

A nevelőszülői szakma magában foglalja a szociális szakmák munkatevékenységének minden jellemzőjét. Természete miatt a szakintézmények nevelői szakmájával rokon, mert **egy olyan gondozásról van szó, amelyet teljes időben biztosítanak azon gyermek számára, akiknek a szülei hosszú távon nehézségekkel néznek szembe, és akik így nem tudnak eleget tenni a szülői feladatuknak.**

A szakintézményeknél dolgozó nevelői szakmával összevetve a lényeges különbség a helyszínben rejlik, ahol ezt a szakmát gyakorolják : a nevelőszülői gondozás a nevelőszülő családjának otthonában történik ; ugyanakkor a nevelők a szakintézményekben dolgoznak. Annak oka, hogy összekeverik a nevelői és a nevelőszülői gondozást, a leggyakrabban az a helyszín, ahol ezt a gondozást biztosítják. A munkaszerződés hiánya és az önkéntes befogadó szülők bérezésének hiánya szintén ezeknek a gondozási típusoknak az összekeveréséhez vezet, illetve ahhoz, hogy azonosnak gondolják a gyermek örökbefogadását vagy elhelyezését rokonoknál vagy más családtagoknál.

A nevelőszülői szakma területén a szakember képzés egyik célja a fogalmak pontosítása és a gyermekgondozói típusok osztályozása vezet (lásd alábbi táblázat).

Az örökbefogadás kivételével az összes egyéb gondozási forma olyan gondozási forma, amelyet más szinten nyújtanak, mint a vér szerinti szülők.

Ugyanis ebben az esetben olyan vér szerinti szülőknek nyújtott szolgáltatási formákról van szó, akik különböző nehézségekkel néznek szembe, amelyek megakadályozzák őket abban, hogy foglalkozzanak a gyermekeikkel. Ezeket a szolgáltatásokat úgy is lehet definiálni, mint a szülői gondoskodás helyettesítését megadott időn keresztül (néhány órán keresztül bölcsődében vagy óvodában azoknál a szülőknél, akik dolgoznak, és akik szerződést kötnek az intézménnyel, hogy joguk van beavatkozni a gyermek alapvető szükségleteinek érdekében; vagy akár hónapokig vagy évekig tartó elhelyezés abban az esetben, amikor a gyermek veszélyeztetett, mivel a szülők szélsőségesen hiányos nevelést nyújtanak).

Jellemzők	Örökbefogadó szülő	Befogadó szülő	Nevelő egy szakintézményben	Nevelő egy gyermekintézményben	Gyermekfelügyelet - magángyakorlat
Jogi- és munkakapcsolat a gondozásra vonatkozóan	-	x/-	X	X	Szerződés a szülőkkel
Elvégzett munka bérezése	-	x/-	X	X	X
Azon képzés elvégzése, amely a gondozás feltétele	x	x	-	-	-
Gondozás típusa	Folyamatos	Ideiglenes	Ideiglenes	Ideiglenes	Ideiglenes
Gondozás időtartama heti keretben	24 óra, 7 nap	24 óra, 7 nap	24 óra, 7 nap	8 óra ; 24 óra, 5 nap /olyan bölcsődéről vagy óvodáról van szó, ahol 24 órás időtartamra fogadják a gyermekeket /	A szülőkkel kötött megegyezés alapján általában megadott napi intervallum keretében
Vér szerinti szülők lehetősége arra, hogy eleget tegyenek a gyermek alapvető szükségleteinek	-	-	-	X	X

Gyermek kapcsolata a vér szerinti szülőkkel	-	x	X	X	X
Gondozás helye	Örökbefogadó szülő otthona	Befogadó szülő otthona	Intézmény	Intézmény	Vér szerinti szülő otthona
Szülői jogok	x	-	-	-	-
Örökösödési jogok	x	-	-	-	-

Magyarország:

A nevelőszülő olyan szakember, aki saját háztartásában teljes körű ellátást biztosít a vér szerinti családjából kiemelt ideiglenes hatállyal beutalt, átmeneti vagy tartós nevelésbe vett kiskorú gyermek, illetve az utógondozói ellátásban részesülő nagykorú fiatal számára. A nála elhelyezett gyermek kiegyensúlyozott fejlődését egyéni gondozási terv alapján biztosítja.

Tevékenysége során a gyermek mindenképp felett álló érdekét tartja szem előtt, és elősegíti a vér szerinti családdal való kapcsolattartást, a saját családba való mielőbbi visszakerülést és beilleszkedést, a vér szerinti családdal való kapcsolat teljes hiánya esetén az örökbeadást. A vér szerinti családon kívüli nevelésből származó esélyegyenlőtlenségek mérséklésére törekszik.

Románia:

A 272/2004. Törvény meghatározza azokat a szociális **szolgáltatás típusokat**, amelyek a gyermek szülőktől történő elválasztásának megelőzésére szolgálnak, illetve az olyan gyermek speciális védelmét biztosító szolgáltatásokat, akit ideiglenesen vagy véglegesen elválasztanak a szülőktől. A következő szolgáltatási típusok jöttek létre és működnek: **napközbeni felügyelet, családi típusú gondozás vagy bentlakásos típusú gondozás.**

A családi típusú gondozás biztosítja a szülőktől ideiglenesen vagy véglegesen elválasztott gyermek nevelését és gondozását egy természetes személy vagy egy család otthonában (tágabb család, nevelőszülő, más család/személy).

A hivatásos nevelőszülő a törvény előírásai szerint egy olyan természetes személy, aki a magára vállalt tevékenység révén a saját otthonában biztosítja annak a gyermeknek harmonikus fejlődéséhez, növekedéséhez és oktatásához szükséges gondozást, akit ideiglenesen nála helyeztek el.

A 679/2003. sz. Kormányrendelet meghatározza a feltételeket a végzettség megszerzéséhez, illetve meghatározza a hivatásos nevelőszülői státuszt; 1. cikk: a nevelőszülői feladatokat:

- Biztosítani a gyermek növekedését, gondozását/védelmét és oktatását, harmonikus fizikai, pszichikai, intellektuális és érzelmi fejlődését,
- Biztosítani a gyermek beilleszkedését abba a családba, amely ugyanúgy gondoskodik róla, mint a család többi tagjáról,
- Biztosítani a gyermekek beilleszkedését a társadalmi közösségbe,
- Hozzájárulni a gyermek beilleszkedéséhez a saját vér szerinti családjába vagy az örökbefogadó családba,
- Biztosítani a tevékenység folyamatosságát a szabadság ideje alatt is, kivéve a törvény által előírt feltételeket,
- Tiszteletben tartani a gyermekkel kapcsolatos információk bizalmas jellegét,
- Részt venni a munkaadó által szervezett képzési programokon,
- Feljegyezni a gyermek életére, egészségére és orvosi gondozására vonatkozó fontos eseményeket, illetve az iskolai tevékenységet, a fejlődési folyamatot és a teljesítményeket,
- Informálni a munkaadót minden olyan változásról, amely a személyi és társadalmi helyzetében következett be, és amely befolyásolhatja a szakmai tevékenységét, illetve a gyermekkel kapcsolatos változásokról,

- A gyermekkel kapcsolatban: a hivatásos nevelőszülőnek biztosítania kell a gondoskodás/védelem, nevelés és kommunikáció feladatát,
- A vér szerinti/örökbefogadói családdal való kapcsolatban: a hivatásos nevelőszülőnek biztosítania kell a kommunikációs és információs feladatokat,
- A munkaadóval való kapcsolatban: a hivatásos nevelőszülőnek eleget kell tennie a kommunikációs, információs és szakképzési feladatoknak.

1.2 Intézményi típusok

Bulgária:

Foglalkozáshoz közvetlenül kapcsolódó intézmények :

- Szociális gondozási igazgatóság
- Gyermekvédelmi hivatal
- Állami támogatói központ

Egyéb intézmények

- Óvoda
- Iskola
- Szociális szolgálatok a város kezelésében
- Rehabilitációs és szociális integrálási központok
- Nappali gondozók

Magyarország:

Nevelőszülői hálózatok, munkaközösségek, önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak.

Románia:

Azok az intézmény típusok, amelyekben a nevelőszülők dolgoznak, az állami szociális szolgáltatások közé tartoznak :

- Állami szociális gondozás megyei és helyi szinten,
- Speciális állami szolgáltatások megyei és helyi szinten,

- Állami intézmények, amelyeket megyék hoztak létre a szociális gondozás területén.

Az állami szociális gondozásnak, amelyet helyi szinten szerveznek, az a feladata, hogy létrehozza, fenntartsa és fejlessze az alapvető szociális szolgáltatásokat a szociális szükségletek függvényében, amelyeket azzal a céllal határoztak meg, hogy támogassák a személy szociális társadalmi a saját életkörnyezetében, a családi és közösségi környezetében.

Az állami szociális gondozásnak, amelyet megyei szinten szerveztek meg, az a feladata, hogy fejlessze és diverzifikálja a speciális szociális szolgáltatásokat a szociális szükségletek függvényében, amelyeket azzal a céllal határoztak meg, hogy támogassák a személy társadalmi szerepét, koncentrálna a visszailleszkedésre a saját életterbe, a családi és közösségi környezetbe.

A magán szociális szolgáltatók az alábbiak lehetnek :

- Szövetségek és alapítványok, vallási csoportok és a civil társadalom egyéb szervezeti formái,
- A törvény feltételei szerint engedéllyel rendelkező természetes személy,
- Nemzetközi szövetségek és alapítványok helyi szervezetei, amelyeket a hatályos törvények szerint elismertek,
- Nemzetközi szervezetek.

A szociális szolgáltatást nyújtók csak akkor szervezhetnek és nyújthatnak szociális szolgáltatásokat, amikor eleget tesznek a törvény által előírt feltételeknek. A szociális szolgáltatók akkreditálási módszerét a Kormány fogadja el a Munkaügyi és Szociális Minisztérium ajánlása alapján.

A kereskedelmi társaságok csak akkor nyújthatnak szociális szolgáltatásokat, ha erre a célra hoztak létre alapokat.

1.3 Szakmai végzettség helye a munkahelyi szervezetben

Bulgária:

Jelenleg a nevelőszülőket nem tekintik a jól meghatározott szakmai struktúra szerves részének. Az a tény, hogy munkaszerződést írnak alá a « Szociális Gondozási Igazgatósággal (DAS), nem elegendő ahhoz, hogy részei legyenek a Szociális gondozási intézmény (AAS) szakmai szervezetének, amely a DAS területi szervezete.

A nevelőszülők száma nem jelenik meg az AAS keretein belül dolgozók teljes számában. Az a mód, ahogy a nevelőszülőket figyelembe veszik, elég kifejező. Ugyanis inkább a rendszer ügyfeleinek tekintik őket, mint a szociális munkások közé tartozóknak.

Magyarország:

Hivatásos nevelőszülő egy tanácsadói team–mel dolgozik együtt. Munkáját szerződés vagy megbízás alapján végzi, igénybe véve a rendelkezésre álló szociális és gyermekvédelmi, valamint más segítő szolgáltatások támogatását. A hagyományos nevelőszülő megbízásos jogviszonyhoz hasonló szerződésben vállalja, saját gyermekeit is beszámítva legfeljebb négy kiskorú és utógondozási ellátásban részesülő fiatal felnőtt ellátását. Az alkalmazás feltétele a kritériumoknak való megfelelés, és egy 28-30 óras

tanfolyam elvégzése. A hivatásos nevelőszülő a jogszabályokban meghatározott képesítési előírásoknak megfelel. Saját gyermekeit is beszámítva legalább 3, legfeljebb 7 gyermek és fiatal felnőtt együttes ellátását biztosítja. A speciális hivatásos nevelőszülő alkalmas a nála elhelyezett súlyos pszichés, vagy diszociális tüneteket mutató, illetve pszichoaktív szerekekkel küzdő, speciális ellátást igénylő gyermek nevelésére és családjába történő visszakerülésének elősegítésére. A nevelőszülői hálózat működtetője nevelőszülői tanácsadó alkalmazásával folyamatosan segíti a nevelőszülőt feladatai ellátásában, illetve biztosítja szakmai ellenőrzését.

Románia:

Azokat a szakmákat, amelyek a szociális munkára vonatkoznak, az alábbiakban mutatjuk be a tanulmányi szint szerint :

- Felsőfokú tanulmányok (BAC +):
 - Szociális gondozó : elhanyagolás, gondozás hiánya, bántalmazás
 - Szociális gondozó : örökbefogadás
 - Szociális gondozó: elhagyás megelőzése és reintegráció
- Középfokú tanulmányok (BAC) :
 - Középszintű szociális gondozó
 - Szociális-nevelői animátor
- Képesítő bizonyítvány (BAC -2) :
 - Otthoni segítségnyújtás idős személyek és gyermekek esetén
 - Szociális munkás
 - Nevelőszülő

Azok a szakmák, amelyek szükségesek a nevelőszülői szektor tevékenységéhez:

- hivatásos nevelőszülők szociális gondozói;
- annak a gyermeknek a szociális gondozói, akit a hivatásos nevelőszülőnél helyeznek el;
- hivatásos nevelőszülők;

1.4 Foglalkozás előrelátható fejlődése

Bulgária:

A nevelőszülők toborzása jogi szempontból lehetséges, de annak lehetősége, hogy biztosítsák a pénzügyi eszközöket a munkabér kifizetésére, illetve a költségek megtérítésére, nem biztosított. Ha ezek a nehézségek megoldásra kerülnek, a nevelőszülők a szociális dolgozók közé tartozhatnak.

Magyarország:

A gyermekvédelmi gondoskodás otthont nyújtó ellátási formái között egyre nagyobb hangsúlyt kap a nevelőszülői családban történő nevelkedés, az európai jogszabályokkal összhangban.

A nevelőszülői ellátás oly mértékben professzionálódik, hogy elérjük az általánosan elterjedt foglalkoztatási jogviszonyt.

A nevelőszülői tevékenység hatékonyabbá válik, ezáltal felgyorsul a gyermekvédelmi gondoskodásba kerülő gyermekek tartós sorsrendezésének folyamata, vérszerinti családba történő hazagondozással, vagy örökbeadással.

A különleges és speciális szükségletű gyermekek a gondozására-nevelésére felkészített különleges és speciális hivatásos nevelőszülőkhöz kerülnek kihelyezésre.

Románia:

A projekt elsődlegesen szabályozza a családban történő nevelési szolgáltatásokat azoknál a gyermekeknél, akiket ideiglenesen vagy véglegesen elválasztottak a szüleiktől: tágabb családban történő elhelyezés, gyermek szociális hálójához tartozó személynél vagy családnál történő elhelyezés, gondozónál vagy gondozó családnál történő elhelyezés vagy nevelőszülői elhelyezés.

A projekt normatív rendelkezése elsőbbséget biztosít ezeknek az intézkedéseknek abban az értelemben, hogy az elhelyezés elsősorban a tágabb családban történik, és csak akkor helyezik el a gyermeket egy szociális hálóhoz tartozó személynél vagy családban, ha ez nem lehetséges; ezt követi sorrendben egy olyan gondozó családban vagy személynél történő elhelyezés, akik igazolják a törvény által előírt feltételeknek való megfelelést.

A „gyermek szociális hálójához tartozó személy vagy család” és a „gondozó személy vagy család” új elemek, egyszerre képviselik a „másik család/személy” fogalmának egy részét vagy egy árnyalatát”, amelyről a gyermek jogainak védelméről és előmozdításáról szóló 272/2004. sz. Törvény rendelkezik.

A bővebb család és a gyermek szociális hálójához tartozó személy vagy család - egyéb rokonok, hozzátartozók vagy barátok - prioritása, akikhez a gyermek érzelmileg kapcsolódik, szükségként jelenik meg a gyermek identitásának megőrzésében, a gyermek nevelésének biztosításában egy olyan környezetben, amely ismert számára. További célja, hogy a lehető legjobban csökkentse a sokkot, amelyet a szüleitől történő elválasztás okozott.

Ami a nevelőszülőket illeti, bevezetésre kerültek részletes és egyértelmű rendelkezések, amelyek azon személ készségeinek fejlesztésére vonatkoznak, aki nevelőszülővé szeretne válni. Ezek a rendelkezések magukba foglalják a nevelőszülők képzését, a jövedelmet és a végzettség kiadását. Kötelező a meghatározott próbaidő, hogy megnézzék, hogy az elhelyezett gyermek párt alkot-e a nevelőszülővel.

Ami a nevelőszülő egyéni munkaszerződését illeti, a változtatások arra szolgálnak, hogy megszüntessék az eltéréseket, melyek a Munka Törvénykönyvében foglalt rendelkezésekkel állnak fenn. Az egyéni munkaszerződést határozatlan időre és nem három éves időtartamra kötik, mint ahogy eddig történt. A nevelőszülők részére elismert jogok a következők: fizetett szabadságra való jog – maximum 35 nap évente, pihenő szolgáltatásokra való jog a fizetett szabadság idejére, táppénzre való jog, illetve a személyes vagy szakmai életében bekövetkezett kivételes események esetére vonatkozó szabadság joga; ezekben az esetekben a gyermekek elhelyezése egy helyettes nevelőszülőnél történik vagy gyermekotthon típusú központban. A bér mellé, azoknak a feladatoknak a komplexitásának függvényében, amelyeket a nevelőszülők nyújtanak, bizonyos kiegészítőket biztosítanak a tevékenység folytonosságára, stb.

A speciálisan szabályozott kötelezettségeken túl, amelyek a gyermek oktatására és fejlődésére vonatkoznak, a nevelőszülő kötelezettsége értesíteni maximum 24 órán belül a szociális támogatói és gyermekvédelmi szolgálat igazgatóságát, amely a munkája felügyeletét végzi el, minden olyan változásról, amelyek személyi, családi és szociális

helyzetében következtek be, és amelyek befolyásolhatják a szakmai tevékenységet; ugyanakkor évente részt kell vennie a munkaadók által szervezett szakai továbbképzéseken.

Egy másik új elemet a 250 lejes juttatás alkotja, arra az időtartamra, amikor egy családnál vagy egy személynél vagy nevelőszülőnél kerül elhelyezésre. Ez a támogatás biztosítja a gyermek szükségleteinek megfelelőbb lefedését. Ennek a támogatásnak a bevezetését azok a javaslatok alapján valósították meg, amelyeket a Szociális támogatási ügynökségek és Gyermekvédelmi Főigazgatóságok keretében dolgozó igazgatóktól érkeztek, illetve a Speciális Szociális Szolgálatok vezetőitől, akik a Szociális és a Gyermekvédelem Ügynökség területén dolgoznak. Az elhelyezési támogatás kifizetése a befogadó család képviselőjének vagy befogadó személynek vagy nevelőszülőnek történik, és ez a támogatás helyettesíti a bonyolult és nehézkes eljárást az előlegként kifizetett költségek utólagos megtérítésére vonatkozóan.

Ugyanakkor szankciók is bevezetésre kerültek abban az esetben, ha a nevelőszülők és a szociális támogatási és gyermekvédelmi főigazgatóságok alkalmazottai nem tesznek eleget a határozatban foglalt kötelezettségeiknek.

Szakmai tevékenységek és feladatok

bemutatása

2.1. Tevékenységek és feladatok listája

A1	GYERMEK BEFOGADÁSA (alapvető szükségletek felmérése)	A1.T1	Megválaszolni a gyermek fizikai szükségleteit
		A1.T2	Megválaszolni a gyermek pszichikai szükségleteit
		A1.T3	Megválaszolni a gondozással és biztonsággal kapcsolatos szükségleteket
A2	GYERMEK BEILLESZKEDÉSE (érkezése a befogadó családba)	A2.T1	Azonosítani a beilleszkedési módokat
		A2.T2	Előkészíteni és irányítani a befogadó család minden egyes tagjának feladatát és helyét
		A2.T3	Lehetővé tenni a befogadott gyermek számára, hogy megtalálja a biztonságos pontokat és a helyét a befogadó családban
A3	GYERMEK OKTATÁSÁNAK FIGYELEMMEL KÍSÉRÉSE	A3.T1	Azonosítani a gyermek fejlődésének jellemzőit
		A3.T2	Átkísérni a kamaszkorba
		A3.T3	Elősegíteni a gyermek és a kamasz önállóságát és szocializációját
		A3.T4	Felügyelni és segíteni a tanulást az iskolai keretek között
		A3.T5	Kísérni a gyermeket és a kamaszt a társadalmi és/vagy szakmai beilleszkedés folyamán
		A3.T6	Felkészíteni és végigkísérni a gyermeket vagy a kamaszt a nevelőcsaládtól való elválás során
		A3.T7	Kezeleni a sürgős és a válsághelyzeteket
A4	GYERMEK KÍSÉRÉSE A SZÜLŐKKEL VALÓ KAPCSOLATOKBAN (biológiai szülőkkel)	A4.T1	Részt venni a gyermek kapcsolatainak megtartásában és/vagy kialakításában a saját családjával (szülők, testvérek)
		A4.T2	Segíteni a gyermeknek megérteni a speciális helyzetét, hogy két családban nevelődik fel

A5	CSAPATMUNKA	A5.T1	Részt venni az elhelyezés értékelésében és a gyermek szükségleteinek értékelésében a pluridiszciplináris csapat megbeszélésein
		A5.T2	Részt venni a gyermek személyre szabott tervének elkészítésében, a szülői hatalom tiszteletben tartásával
A6	SZAKMAI KÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSE	A6.T1	Kommunikálni
		A6.T2	Eligazodni az intézményi és jogi rendszerben (a saját országban)
		A6.T3	Elfogadni a hivatásos létet

2.2 Szakmai feladatok leírása

A1 szakmai tevékenység: GYERMEK BEFOGADÁSA (alapvető szükségletek felmérése)		
A1T1 feladat: Megválaszolni a gyermek fizikai szükségleteit		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet: mobilizálni az anyagi erőforrásokat a gyermek vagy a kamasz befogadására (megfelelő élettér kialakítása a személy és intim szférája betartásával)</p> <p>2. művelet : adaptálni az életteret, az életritmust a gyermek vagy a kamasz korához és fejlettségéhez</p> <p>3. művelet : felkínálni egy megfelelő (táplálkozási és testi) higiéniát, figyelembe véve a gyermek személyiségét és magánszféráját</p>	<p>Mobilizálni az anyagi és emberi erőforrásokat a gyermek befogadásához, a gyermek szükségletei, fejlettsége és élettörténete függvényében.</p> <p>Adaptálni az életteret, az életritmust és a higiéniát a gyermek fejlettségéhez, figyelembe véve a személyiségét és a magánszféráját..</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pénzügyi források hiánya a megfelelő fogadás biztosításához - Nem megfelelő a gyermek számára fenntartott hely a befogadó család otthonában - Nem megfelelő a hely megszervezése a befogadó család otthonában (fogyatékos gyermek gondozása) - Hiányoznak az eszközök, hogy megfelelő anyagokkal rendelkezzenek
A1T2 feladat : Megválaszolni a gyermek pszichikai szükségleteit		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : Felajánlani a gyermek számára a meghallgatást, a beszéd, az érzelmek megosztásának lehetőségét</p>	<p>Elősegíteni a kapcsolatok kialakítását a gyermek szükségletei szerint.</p> <p>Biztosítani a gyermek számára, hogy kifejezze az érzelmeit és a gondolatait a helyzettel</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Negatív ítélet a családban - Kulturális különbség a befogadó és a vér szerinti család között - Lehetséges rivalizálás a befogadó és a vér szerinti

<p>2. művelet : megőrizni a vér szerinti család képét (oly módon, hogy a gyermek beszél vagy a gyermeknek beszélnek a saját családjáról)</p> <p>3. művelet : elősegíteni kapcsolat kialakítását, a befogadott gyermek, kamasz szükségletei szerint</p>	<p>kapcsolatban.</p> <p>Megőrizni a gyermek vér szerinti családjának képét, elsősorban azért, hogy beszélnek neki róla, illetve a gyermeket beszéltesse a családról.</p>	<p>család között</p> <ul style="list-style-type: none"> - Befogadó család alkalmatlan arra, hogy megfelelő módon kommunikáljon a gyermekkel (nevelési szokások, kommunikációs hiányosságok) - Gyermek beilleszkedési problémája, amely a korához vagy az intellektuális készségeihez kötődnek
--	--	---

A1T3 feladat: Megválaszolni a gondozással és biztonsággal kapcsolatos szükségleteket

Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>- 1. művelet : Részt venni a kockázatok megelőzésében (adaptálni a tevékenységekhez, a gyermek korához és a látogatott helyekhez)</p> <p>2. művelet : biztosítani az elsősegélyt baleset esetén</p> <p>3. művelet : nem diszkriminatív kezelést kínálni a család többi tagjához képest, figyelembe véve minden egyes családtag helyét</p>	<p>Figyelembe venni a gyermek elsődleges gondozási szükségleteit.</p> <p>Hatékony módon reagálni a sürgős helyzetekben.</p> <p>Azonosítani és felügyelni a gyermek helyét a befogadó családban az elhelyezés teljes időtartama alatt, illetve a saját család minden egyes tagjának helyét.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Befogadó család lakhelye távol van, messze az orvosi ellátástól, a sürgősségi ellátástól... - Folyóvíz hiánya egyes településeken

A2 szakmai tevékenység: GYERMEK BEILLESZKEDÉSE (érkezése a befogadó családba)

A2T1 feladat: Azonosítani a beilleszkedési módokat

Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : megismerni a gyermek tulajdonságait (élettörténete, jora, fizikai és pszichológiai egészségügyi állapota, ...)</p> <p>2. művelet : megismerni a gyermek vagy a kamasz gondozására vonatkozó rendeleteket (egészségügy, oktatás területén), és a</p>	<p>Meghatározni a gyermek nehézségeit, és figyelembe venni azokat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Befogadott gyermek viselkedéséhez és személyiségéhez kapcsolódó problémák (félénkség, agresszivitás, elszigetelődés, stb. a gyermek részéről) - Befogadó helyzet valósága nagyon távol áll az elvárásoktól és a képtől, amely kialakult a befogadó

szakembereket, akik támogatnak		családban ezzel a tevékenységgel kapcsolatban
A2T2 feladat: Előkészíteni és irányítani a befogadó család minden egyes tagjának feladatát és helyét		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : előkészíteni a különböző családtagokat a gyermek vagy a kamasz befogadására</p> <p>2. művelet : nem diszkriminatív viselkedést ajánlani a többi családtaghoz viszonyítva</p> <p>3. művelet : biztosítani és figyelemmel kísérni mindenki szerepét a tevékenységek, az idő, a hely felosztásának elfogadásában, és felajánlani a konfliktuskezelést</p>	Kezeleni a hatalmi konfliktusokat, és a konfliktusokat a gyermek és a befogadó család tagjai között.	<ul style="list-style-type: none"> - Előítéletek - Diszkrimináció - Régi nevelési módszerek fennállása (hierarchia és szerepek a családban)
A2T3 feladat: Lehetővé tenni a befogadott gyermek számára, hogy megtalálja a biztonságos pontokat és a helyét a befogadó családban		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : meghatározni és felügyelni a befogadott gyermek vagy kamasz helyét a családban, a befogadás teljes időtartamában, segítséget kérni a pluridiszciplináris csapattól</p> <p>2. művelet : bizalmi kapcsolatot kialakítani, lehetővé téve a gyermek számára, hogy kifejezze az érzelmeit és a gondolatait a helyzettel kapcsolatban, elmondja a véleményét</p> <p>3. művelet : meghatározni kettős kötődés kihívásait (két nevelési modell, két</p>	Segíteni a gyermeket a befogadó családba való beilleszkedésben (meghallgatni, elősegíteni a párbeszédet).	<ul style="list-style-type: none"> - A gyermek befogadását nem készítették elő megfelelően a befogadó család tagjai - Rivalizálás és féltékenység lép fel a befogadott gyermek és a befogadó család gyermekei között - Lehetséges ellenállás a befogadás különböző főszereplői részéről

család...)		
------------	--	--

A3 szakmai tevékenység: GYERMEK OKTATÁSÁNAK FIGYELEMMEL KÍSÉRÉSE

A3T1 feladat: Azonosítani a gyermek fejlődésének jellemzőit

Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : felajánlani a gyermeknek egy nevelési modellt , a személyes projektjéhez kapcsolódóan, és ezt adaptálni a családtörténetéhez, a kultúrájához és a fejlettségi szintjéhez</p> <p>2. művelet : figyelni a kapcsolati és érzelmi aspektusokra a gyermek gondozásában</p> <p>3. művelet : megismerni a gyermek pszichológiai-érzelmi fejlettségének különböző szakaszait és a fejlődési zavarokat</p>	<p>Felajánlani a gyermeknek egy nevelési modellt , a személyes projektjéhez kapcsolódóan, és ezt adaptálni a családtörténetéhez, a kultúrájához és a fejlettségi szintjéhez.</p> <p>Biztosítani a gyermek számára, hogy kifejezze az elvárásait és a személyes terveit.</p>	<p>- Hiányzik a külső vélemények (más szakemberek) figyelembe vétele a befogadó szülők részéről</p> <p>- Gyermek szélsőséges ellenőrzése</p> <p>- Konfliktus az eredeti nevelés és az új igények között</p> <p>- Gyermek vagy kamasz rossz szokásainak legyőzése</p>

A3T2 feladat: Átkísérni a kamaszkorba

Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : megismerni a kamaszkor jellemzőit és különböző szakaszait</p> <p>2. művelet : lehetővé tenni a kamasz számára, hogy kifejezze az elvárásait és a személyes terveit, felajánlani a segítséget és meghatározva a korlátokat</p> <p>3. művelet : megismerni és odafigyelni azokra az eseményekre, amelyek veszélyekhez vagy bűnözéshez vezethetnek (megismerni a megelőzéssel és gondozással foglalkozó szervezeteket)</p>	<p>Gyermekeket aktívan meghallgatni.</p> <p>Felismerni a gyermek érzelmeit, még akkor is, amikor nem képes azokat kifejezni.</p>	<p>- Kamaszok ellenséges viselkedése a befogadó szülőkkel szemben</p> <p>- Befogadó szülők zavara bizonyos témákkal kapcsolatban (szexualitás, drog, tabu témák...)</p>

A3T3 feladat: Elősegíteni a gyermek és a kamasz önállóságát és szocializációját

Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
------------------------	------------------------	------------------------

<p>1. művelet : átadni az értékeket, a normákat és a társadalmi szabályokat</p> <p>2. művelet : megismerni a szülők és szerepét és más felnőttek helyét a gyermek személyazonosságának szerkezetében</p> <p>3. művelet : Felelősséget kialakítani a gyermekben azért, hogy bevonják a család mindennapi tevékenységeibe</p>	<p>Végigkísérni a gyermeket az életszabályok elsajátítása folyamán a társadalomban.</p> <p>Felelősséget kialakítani a gyermekben azért, hogy bevonják a mindennapi tevékenységekbe.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kulturális, szociális és etnikai jellemzők nem ismerete - Erőteljes különbség a kulturális értékek és a hagyományok között - Intézmények és olyan helyek hiánya, amelyek megkönnyítik a gyermek etnikai és vallási identitásának megőrzését
A3T4 feladat: Felügyelni és segíteni a tanulást az iskolai keretek között		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : Kísérni a gyermeket vagy a kamaszt az iskolai tevékenységben, kapcsolatba lépni a tanárokkal és részt venni a szülői értekezleteken)</p> <p>2. művelet : támogatni az oktatási szabályokat a feladatok támogatásával és az iskolai tevékenységekben való részvétellel</p>	<p>Felmérni a gyermek szükségleteit a tanulás területén, és biztosítani az eszközöket számára, hogy megismerje az eszközöket és a forrásokat, amelyek segítik a tanulásban.</p> <p>Támogatni a gyermeket a szakmaválasztás folyamán</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A befogadó család alacsony iskolai végzettsége nem biztosítja a megfelelő segítséget - Gyermek alacsony iskolai teljesítménye - Nehéz néhány technológiához hozzáférni az elszigetelt közösségekben - Iskolarendszer és tanárok túlzott tisztelete vagy teljes figyelmen kívül hagyása
A3T5 feladat: Kísérni a gyermeket és a kamaszt a társadalmi és/vagy szakmai beilleszkedés folyamán		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : megszervezni a kamaszsal az iskolán kívüli tevékenységeket, a kulturális tevékenységeket és a szabadidőt, stimulálni a készségeket ezeken a területeken.</p> <p>2. művelet : támogatni a kamaszt a választásokban és a szakmai tervekben, részt venni az iskolai és</p>	<p>Biztosítani a gyermek számára, hogy beilleszkedjen egy adott társasági közösségbe a kora függvényében.</p> <p>Segíteni a gyermeket az önállóság kialakításában.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - A befogadó család lakhelyén az infrastruktúra nem megfelelő (nincs lehetőség sport és kulturális tevékenységekre)) - Ezeknek a tevékenységeknek a költsége magas - Gyermek viselkedése inaktív

<p>pályaválasztási tanácsadásokon</p> <p>3. művelet : támogatni és fenntartani a kamasz kapcsolatait a barátaiva, és ösztönözni új kapcsolatok fel (bátorítani szabadidős és sporttevékenységekre)</p>		
A3T6 feladat: Felkészíteni és végigkísérni a gyermeket vagy a kamaszt a nevelőcsaládtól való elválás során		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : megismerni a kötődés és elválás fogalmát azzal a céllal, hogy egy „elég jó” befogadási és kísérési” keretet kínáljon, lehetővé téve a gyermek és a kamasz a biztonság, az érzelmi stabilitás és a pszichológiai stabilitás érzelmének kialakulását</p> <p>2. művelet : beszélni a gyermekkel vagy a kamasszal a befogadásról, felajánlani a meghallgatást és a párbeszédet ezzel kapcsolatban</p>	<p>Előkészíteni a gyermeket a nevelőszülőttől való jövőbeli elvárásra.</p> <p>Elkísérni a gyermeket ennek az elválásnak az elfogadásában.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kötődés fogalmának nem megértése - Aggodalom a gyermek részéről a jövőbeli változásokkal kapcsolatban - Befogadó szülő érzelmeinek kezelésének nehézsége - Helyzet különlegességének kezelése, amikor a gyermek vagy a kamasz visszatér a vér szerinti családjához
A3T7 feladat: Kezeleni a sürgős és a válsághelyzeteket		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : objektív módon kifejezni a befogadó család tagjai és a befogadott gyermek vagy kamasz közötti interakciókat, figyelembe véve mindenki szavát és érdekét</p> <p>2. művelet : felkérni a pluridiszciplináris csapat tagjait a segítségre</p>	<p>Kezeleni a válságos helyzeteket, és szükség esetén a támogató csapathoz fordulni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Nehéz nyíltan felismerni a saját korlátokat és a segítség szükségletét = lehetséges zavar a nevelőszülő részéről, segítségkérés és alkalmatlanság érzete miatt (nem érzi magát megfelelően felkészültnek) - Nem megfelelő reagálás a veszélyhelyzetben vagy sürgős helyzetben a nevelőszülő részéről - Nehézségek alábecslése (nem veszik észre a sürgős

		helyzeteket)
--	--	--------------

A4 szakmai tevékenység: GYERMEK KÍSÉRÉSE A SZÜLŐKKEL VALÓ KAPCSOLATOKBAN (biológiai szülőkkel)		
A4T1 feladat: Részt venni a gyermek kapcsolatainak megtartásában és/vagy kialakításában a saját családjával (szülők, testvérek)		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : figyelembe venni a befogadott gyermek társadalmi és kulturális világát, előítéletek nélkül</p> <p>2. művelet : biztosítani a szülők valódi és/vagy szimbolikus helyének megtartását (hivatkozással azokra a szülőkre, akik megosztják velük a mindennapi élet elemeit)</p>	<p>Kísérni a gyermeket a vér szerinti családdal való kapcsolat kialakításában.</p> <p>Segíteni a gyermek és a vér szerinti család közötti kapcsolatok fenntartását.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kapcsolat fenntartásával kapcsolatos nehézségek : - Információhiány vagy kevés információ a családról - Család negatív megítélése - Találkozás magas költségei - Gyermek családjának elutasítása - Különbség a befogadó család és a vér szerinti család kultúrája között - Szülők földrajzi távolsága - Elhelyezés oka: bántalmazás
A4T2 feladat: Segíteni a gyermeknek megérteni a speciális helyzetét, hogy két családban nevelődik fel		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : figyelembe venni a gyermek kísérése folyamán az elhelyezéshez kapcsolódó problémákat (szenvedés, megosztás, lojalitás, kötődés és identitás kérdései)</p> <p>2. művelet : figyelembe venni a gyermek vagy a kamasz érzelmeit a helyzetére vonatkozóan, és segíteni őt abban, hogy kifejezze az érzelmeit</p>	<p>Eleget tenni a befogadott gyermek specifikus szükségleteinek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bizalom elvesztése a felnőttben - Gyermek elutasítja vagy nem képes kifejezni az érzelmeit - Introvertált vagy gátlásos személyiség (traumák megélésének következménye)

A5 szakmai tevékenység: CSAPATMUNKA

A5T1 feladat: Részt venni az elhelyezés értékelésében és a gyermek szükségleteinek értékelésében a pluridiszciplináris csapat megbeszélésein

Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet: kísérsni a gyermeket a csapat más tagjaival való kapcsolatban</p> <p>2. művelet : részt venni a csapat megbeszélésein, változtatni a gyermek agy a kamasz életének mindennapjain</p>	<p>Megfigyelni a gyermek fejlődését.</p> <p>Informálni a kollégákat a megfigyelt fejlődésről.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Elhelyezéshez szükséges költségek magasak - Gyermekre vonatkozó adminisztrációs dokumentumok kezelése (korlátozások kezelése) - A csoport különböző tagjainak szerepeinek és feladatainak keveredése

A5T2 feladat: Részt venni a gyermek személyre szabott tervének elkészítésében, a szülői hatalom tiszteletben tartásával

Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : részt venni a gyermek projektkének kidolgozásában és értékelésében</p> <p>2. művelet : meghatározni és tiszteletben tartani minden szakember helyét, feladatát és felelősségét, és képesnek lenni elhelyezkedni a többi szereplő között</p> <p>3. művelet : Alkalmazni a titoktartás szabályait</p>	<p>Alkalmazni a titoktartás szabályait.</p> <p>Meghallgatni és tanácsolat adni.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Folyamatosság hiánya a gyermek projektjében az elejétől kezdődően - Védelmi intézkedések gyakori változása - Adminisztrációs nehézségek és időhiány - Törvénykezési hiányosságok a gyermekvédelem területén - Gyermek jogainak ismerete

A6 szakmai tevékenység: SZAKMAI KÉSZSÉGEK FEJLESZTÉSE

A6T1 feladat: Kommunikálni

Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : megismerni a kommunikáció alapjait (adó/vevő ábra, visszacsatolás, különböző kommunikációs típusok...)</p> <p>2. művelet : meghatározni a jó</p>	<p>Folyamatosan és szakszerűen kifejezni a gondolatokat.</p> <p>Kommunikációt adaptálni a szolgálat által meghatározott szabályok függvényében, a szakmai</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Megfelelő kommunikációs készség (diplomácia, nyugalom, türelem) - Nem elég az idő a szakemberek találkozására. - Minden egyes szereplő

<p>kommunikáció korlátait és helyrehozni azokat</p> <p>3. művelet : megfelelő szakmai kommunikációt adaptálni a szakma gyakorlása folyamán a különböző szereplőkkel szemben</p>	<p>titoktartás betartásával.</p>	<p>feladatának és szerepének megfelelő ismeretének szüksége</p> <p>- Szakmai megközelítések és készségek megkérdőjelezése</p>
A6T2 feladat: Eligazodni az intézményi és jogi rendszerben (a saját országban)		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : megismerni a törvénykezési és szabályozási keretet az alábbi területeken: család jogai, gyermek jogai, gyermekvédelem jogai</p> <p>2. művelet : ismerni a nevelőszülő státuszát</p>	<p>Tájékozódni a szociális védelem rendszerében és megismerni a különböző intézményeket.</p>	<p>- Nem elégséges a nevelőszülők képzése, nem biztosítja a megfelelő elméleti ismeretek elsajátítását</p> <p>- Anyagi problémák az információk megszerzésében</p> <p>- Szakmai megközelítés a befogadó család részéről (megismerni a szerepeket és a feladatok célkitűzéseit)</p>
A6T3 feladat: Elfogadni a hivatásos létet		
Feladat leírása	Várt eredmények	Kritikus pontok
<p>1. művelet : fejleszteni a szakmai értékeket: nem megítélés, előítélet-mentesség fogalmi, objektív megközelítés</p> <p>2. művelet : fejleszteni a megfelelő szakmai távolságtartás készségét (nem szabad hagyni, hogy elragadják az érzelmek, tudni kilépni)</p> <p>3. művelet : részt venni szakmai képzéseken és tapasztalatcseréken</p>	<p>Felmérni a saját szakmai szükségletet.</p>	<p>Nevelőszülő személyéhez kapcsolódó nehézségek :</p> <p>- személyes történet (élettörténet)</p> <p>- kiégés kockázata</p> <p>- lelki nyitottság</p> <p>- pénzügyi és szervezeti problémák a képzések megvalósításában és a gyakorlat elemzésében</p>

ÖSSZEFOGLALÁS

Bulgária:

Nehézségek: még mindig hiányzik a szakképesítés pontos meghatározása és szükségessége a gyermeknevelésben.

Előrelépések: A projekt nyomán egy adaptált képzési programot fognak kidolgozni, amely a kompetenciákra épül.

Perspektívák: operacionális program kidolgozása a humánerőforrás fejlesztéssel kapcsolatban, amely jelentős jogi, szervezeti és strukturális változtatásokat von maga után.

Magyarország:

Fellépő nehézségek: Jogi szabályozás és a szakmai protokoll gyakran életidegen helyzeteket eredményez. A nevelőszülői család nem kap megfelelő és folyamatos mentálhigiénés támogatást. A nevelőszülő család nyitott terepként kell működjön, ami károsan hat az intimitásra. A nevelőszülők alapvégzettsége megnehezíti a szükséges ismeretek befogadását. A társadalom előítéletes a nevelőszülőkkel szemben - megélhetési nevelőszülőség. A nevelés egyik fontos alapköve a nevelő személyisége, erre vonatkozó szűrő a képzési rendszerben nem létezik.

Elvégzett előrelépések: Kompetensebb, felkészültebb, mentálisan megerősített nevelőszülők

Előírt oktatás: legalább tíz osztály, nevelőszülői képzés, legalább két év nevelőszülői tevékenység

Perspektívák: A nevelőszülői tevékenység a képzés hatására hatékonyabbá válik, ezáltal felgyorsul a gyermekvédelmi gondoskodásba kerülő gyermekek tartós sorsrendezésének folyamata, vérszerinti családba történő hazagondozással, vagy örökbeadással. A különleges és speciális szükségletű gyermekek a gondozására-nevelésére felkészített különleges és speciális hivatásos nevelőszülőkhöz kerülnek kihelyezésre.

Románia:

A nevelőszülői feladatprofil kidolgozása nyomán lehetővé vált a francia tapasztalat integrálása a nevelőszülők Romániában már létező képzésének sajátosságai közé.

Mégha Romániában létezik is nevelőszülői szakma és ennek egy feladatprofilja, amely meghatározza a feladatokat és a kompetenciákat a szakmával kapcsolatban, a francia tapasztalatnak és a tevékenységeknek az integrációja alapul szolgál arra, hogy kiegészítsük a meglévő kompetencia tárunkat, olyan kompetenciákkal amelyek nélkülözhetetlenek a nevelőszülők számára, hogy a hivatásukat gyakorolják.

A munka amelyet az AFUE projekt keretében végeztünk, nyilvánvalóvá tette, hogy a nevelőszülői szakma erősen kötődik a tevékenységi területhez, és a gyermekvédelem törvényi szabályozásának a fejlődéséhez, de még inkább a szociális szolgáltatások változásához.

Ez a feladatprofil a következő szükségletekre adja meg a választ:

- foglalkozás és a szakképesítés elismerése
- az Európai Unió keretein belül közös standardok kidolgozása, amely értékelni fogja a javasolt szolgáltatásokat és lehetővé teszi a szakemberek magas képzettségének a fenntartását. Ez által a szakembereknek ez a kategóriája versenyképes lesz az európai munkapiacra
- tájékozódás a szociális szolgáltatás kínálatának sokfélesége felé
- a szakma anyagi elismerésének fejlesztése következtében vonzóbbá válhat a szakma

A kompetenciák fogalma alapján, a nevelőszülőnek tudnia kell:

- válaszolni a gyermekvédelmi törvényi szabályozás új követelményeire
- a munkaerőpiac feltételeihez alkalmazkodni, és használni a rendelkezésre álló lehetőségeket
- használni az új eljárásokat, technológiákat és modern felszereléseket

A kompetenciák meghatározhatók, a nélkülözhetetlen tudások pedig levezethetők a feladatprofilból. A feladatprofil fontos közvetítő szerepet játszik a képzési eszközök és a koncepció kidolgozásában érdekelt partnerek között.

A szakmai közegben a feladatprofil természetesen hasznosítható a mindennapi munka során, mint ez emberi erőforrás menedzsment eszköze, az alkalmazottak kompetenciáinak fejlesztése érdekében.

Hasznos információ forrás minden szakmai és tájékoztató szervezet számára.

BIBLIOGRÁFIA

Bulgária:

- Gyermekvédelmi törvény
- Szakképzési és szakmai képesítési törvény
- A szakmák és beosztások országos osztályozási rendszere
- Befogadó családnak jelentkezés feltételeire és engedélyezésére, a befogadó családok kiválasztására és elismerésére, valamint a náluk elhelyezett gyermek befogadására vonatkozó szabályozás, 2007
- A szakoktatási és szakképzési ügynökség belső dokumentumai.

Magyarország:

„A gyermekvédelmi feladatot ellátó szervek szerepe és felelőssége a gyermekbántalmazás és elhanyagolás megelőzésére, és kezelésére” Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium Módszertani füzet, Herczog Mária, Révész Magda, Mentuszné Terék Irén részanyagából összeállította *Katonáné Pehr Erika*. 2004. Bp., ESZCSM.

10 éves a gyermekvédelmi törvény <http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=16414>

149/ 1997. (IX.30.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

15/1998. számú NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

A serdülés vihara klinikus szemmel-Animula 2007.

Aronson, Elliot: A társas lény Akadémiai Kiadó 2008.

Az Esztergár Lajos Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai beszámolójából, valamint Baranya megye gyermekjóléti szolgálatainak módszertani ellenőrzésének feljegyzéseiből adaptálva.

Az ombudsmani jelentések gyermekjóléti szolgálatokat érintő legfontosabb megállapításai és tanulságai, Család, Gyermek, Ifjúság; 2004/4.

Bagdy Emőke: Pszichofitness Animula Kiadó

Balavány György: Két anyával. Magyar Nemzet (MN mellékletek) 2006. 03. 18.

Barnes, Gill Gorell: Családterápiás sor. 2. Család, terápia, gondozás Animula

Bede Nóra – Vida Zsuzsanna: Sikertelen nevelőszülői kihelyezések. Család, Gyermek, Ifjúság, 2001. 3. sz.

Beöthy-Fehér László: Kimenet-szabályozás. (A gyermekvédelmi gondoskodás input oldala) Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 5. sz. 26-30. o.

Berg, Insoo Kim: Családterápiás sor. 5. Konzultáció sokproblémás családokkal Animula

Bowlby, John: A biztos bázis Animula Kiadó 2009.

Büki Péter – Negrea Vídia: Speciális szükségletű gyermekek gyermekvédelmi szakellátása. Család, Gyermek, Ifjúság, 2000. 2. sz. 36-37. o.

Büki Péter: Alapelvek és alapjogok a speciális szükségletű gyermekek és fiatalok ellátásának megszervezésében. Kapocs, 1. évf. 2002. 2. sz. 42–45. o.

Byng-Hall, John: Családterápiás sor. 9. Munkám családi szkriptekkel Animula 1995.

Chapman, Gary: Kamaszokra hangolva Harmat Kiadó 2007.

Családterápiás olvasókönyv-sorozat 1. rész Animula Kiadó 2001.

Cseres Judit: Az utógondozói ellátások vizsgálata I. Kapocs 2003/febr. II. évf.

Dr Filó-Dr Katonáné: Gyermeki jogok, gyermekvédelem HVGORAC Lap- és Könyvkiadó Kft.

Dr. Filó Erika – Dr. Katonáné dr.Pehr Erika: Gyermekvédelem, gyámügy. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest 1998

Dr. Kálmánchey Márta: Nevelőszülőnél élő gyerekeknél előforduló pszichés problémák. Család, Gyermek, Ifjúság, 2001. 2. sz. 24–29. o.

Feuer Mária szerk.: A családsegítés elmélete és gyakorlata Akadémiai Kiadó 2008.

Fuller, Andrew: Nehezen Kezelhető gyerekek Scolar Kiadó 2009.

Fülöpné Andrékó Klára: A nevelőszülőknél élő gyermekek tanulási és magatartási zavarainak kezelési lehetőségei, illetve nehézségei a szakellátásban. Kapocs, 2. évf. 2003. 6. sz. 46-50. o.

Gáspár Károly: Gyermekvédelmi és gyámügyi kézikönyv. KJK KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. Budapest 2003

Gyermekvédelmi szakellátás (Hallgatói segédanyag) Sz: Domszky András, NCSSZI Budapest 2005.

Habony Ferencné: Élet a születés után – Egy krízis-nevelőszülő másfél éve. Család, Gyermek, Ifjúság, 2003. 4. sz. 21-25. o.

Hanák Katalin: Társadalom és gyermekvédelem, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1983., 15. o.

Herczog Mária: A gyermekvédelem dilemmái. Pont Kiadó, Budapest 1997

Herczog Mária: Együtt vagy külön Közgazdasági és Jogi Kiadványok

Herczog Mária: Gyermekbántalmazás

Herczog Mária: Gyermekvédelmi kézikönyv. KJK KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. Budapest 2003

Kádas István: A nevelőszülői tevékenység ellátásának alkalmassági vizsgálata. (Módszertani segédanyag) Kapocs 2005. ápr. 44-50. o.

Kernberg, PF: Személyiségzavarok gyermek-és serdülőkorban Animula 2000.

Kothencz János: Rólunk...értünk I. Ágota Alapítvány, 2009. Szeged

Králné Szabó Piroska: Gondolatok a nevelőszülők és a vérszerinti szülők kapcsolatáról. Család, Gyermek, Ifjúság, 1999. 3. sz.

Kulcsár Mariann: A különböző gondozási helyen nevelkedő testvérek kapcsolattartásának tendenciái az alapellátásban. Kapocs, 2. évf. 2003. 6. sz. 40-45. o.

Lerner, Harriet: Hívatlan vendégeink Park Könyvkiadó

Mérei-Binét: Gyermeklélektan Medicina Könyvkiadó 2004.

Minuchin, Patricia: Krízisről krízisre Animula Kiadó 2002.

Otti Ernőné – Mitták Tünde – Herczegh Ágnes: Ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek sorsának után-követéses vizsgálata. Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 4. sz. 20-27. o.

Payer Istvánné Balogh Ildikó: A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében. Kapocs 2004. ápr. 60-64. o.

Pikó Bettina: Ifjúság, káros szenvedélyek L'Harmattan 2005.

Pincus, Lily-Dare, Christopher: Titkok a családban Családter. sor. 18. Animula 2007.

Popper-Ranschburg: Szegény nők, szegény férfiak Saxum Kiadó

Popper-Ranschburg-Vekerdy-Herskovits: Jövők titka: a gyerek...Saxum Kiadó

Ranschburg Jenő: Rögök az úton Saxum Kiadó 2007.

Ranschburg Jenő: Szülők kis könyve Saxum Kiadó 2009.

Ranschburg-Vekerdy: Beszélgetések Park Könyvkiadó 2007.

Somfai Balázs: Kapcsolattartás hvgorac Lap-és Könyvkiadó 2008.

Strasser, Freddie-Randolph, Paul: Mediáció Nyitott Könyvműhely Sorozat 2008.

Szabóné Szilágyi Zsuzsa – Dr. Patkó Kornélia (szerk.): Segíthetünk? Praktikus útmutató a gyermekek és fiatalok egészségügyi és pszichés ellátásához, gondozásához. FICE magyarországi egyesülete, Bp., 2001.

Szexuális gyermekbántalmazás a családban , Animula

Szikulai István – Büki Péter: A gyermekvédelmi szakellátás intézményrendszere átalakulásának tapasztalatai. Belügyi Szemle 2002. 1. sz. 113-122. o.

Szikulai István: A magyar gyermekvédelem fejlődésének kulcskérdései – egy lehetséges szakmai stratégia lépései. Kapocs 2004. okt. 58-64. o.

Szöllősi Gábor: Európai elemek a gyermekek szociális ellátásában és védelmében. Magyar Jog, 1996/8., 486–490. old.

Szöllősi Gábor: Szociális és gyermekvédelmi jog. JPTE ÁJK Továbbképző Szekció, Pécs 1998

Tóth Judit Nikoletta: A gyermekvédelmi szakellátás helyzete a XX. Században. Központi Statisztikai Hivatal, Bp. 2004. 30. o. (+ 25 tábla)

Továbbiak: Deák Ferenc: Gyermekvédelem és reszocializáció. Új Ped.Szle, 1997..szept.

Tüski Anna: Külhoni módszerek hasznosítása a magyarországi gyermekvédelemben. Kapocs 2002. dec. 38-44. o.

Vajda Zsuzsanna: Neveléslélektan Osiris Kiadó 2005.
Veczkó József: Gyermekvédelem Nemzeti Tankönyvkiadó 2007.
Vekerdy Tamás: A pszichológus újra válaszol Sanoma Kiadó 2005.
Vekerdy Tamás: A szülő kérdez 2. Sanoma Kiadó 2008.
Vekerdy Tamás: Honnan? Hová? Holnap Kiadó 2007.
Vida Zsuzsanna: Nevelőszülőnél élő gyermekek kapcsolattartása. Kapocs 2003. ápr. 50-52.
Winnicott, Donald: A kapcsolatban bontakozó lélek Ú-M-K 2004.
Winnicott, Donald: Kisgyermek, család, külvilág Animula Kiadó 2000.

GYERMEKVÉDELMI SZAKELLÁTÁS

Az örökbefogadás hazai és nemzetközi gyakorlata - Család, Gyermek, Ifjúság 2006/1. szám
Beöthy-Fehér László: Kimenet-szabályozás. (A gyermekvédelmi gondoskodás input oldala) Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 5. sz. 26-30. o.

Bogár Zsuzsa (ford.): A gyermekek jogai hazai és külföldi örökbefogadás esetén. Család, Gyermek, Ifjúság, 2001. 2. sz.

Bogár Zsuzsa: Kötődés örökbefogadó családokban. Család, Gyermek, Ifjúság, 1999. 6. sz. 11–14. o.

Both Emőke: Mit kezdjünk a titkokkal? .Család, Gyermek, Ifjúság, 2003. 4. sz. 4-12. o.

Büki Péter – Negrea Vídia: Speciális szükségletű gyermekek gyermekvédelmi szakellátása. Család, Gyermek, Ifjúság, 2000. 2. sz. 36-37. o.

Büki Péter: Alapelvek és alapjogok a speciális szükségletű gyermekek és fiatalok ellátásának megszervezésében. Kapocs, 1. évf. 2002. 2. sz. 42–45. o.

Csehák Hajnalka: Üzenet a zaciból. Kapocs 2004. okt. 46-53. o.

Cseres Judit: Darvas Ágnes – Mózer Péter: Kit támogassunk? Esély 2004. 6. sz. 64-95. o.

Domszky András – Büki Péter: Gyermekvédelem és gyógypedagógia, avagy különtámogatást igénylők a gyermekvédelem rendszerében. Educatio, 2001. 2. sz. 296–311. o.

Domszky András: A gyermekotthonok működésének szabályairól és követelményeiről. Módszertani levél. Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézet, Bp., 1999.

Dr. András Júlia: Fokozott állami felelősség. Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 1. sz. 63-69. o.

Dr. Balikó Márta: Az elhelyezési tárgyalás – a gyermek sorsrendezésének fóruma. Család, Gyermek, Ifjúság, 2003. 5. sz. 22-29. o.

Dr. Deli Judit: Kinek az érdeke? Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 1. sz. 31-35. o.

Dr. Kálmánchey Márta: Nevelőszülőnél élő gyerekeknél előforduló pszichés problémák. Család, Gyermek, Ifjúság, 2001. 2. sz. 24–29. o.

Dr. Kovács Ágnes: Anya- és gyermekvédelem. Család, Gyermek, Ifjúság, 1999. 5. sz. 2–10. o.

Dr. Semsey András: Hogyan segítsünk nekik? Kapocs, 1. évf. 2002. 1. sz. 40–45. o.

Fülöpné Andrékó Klára: A nevelőszülőknél élő gyermekek tanulási és magatartási zavarainak kezelési lehetőségei, illetve nehézségei a szakellátásban. Kapocs, 2. évf. 2003. 6. sz. 46-50. o.

Gáspár Károly – Drosztné Kánnai Magdolna – Bán Gabriella: „Se veled, se nélküled”, (A gyermekek védelmének helye a hazai jogi és szociálpolitikai rendszerben) Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 1. sz. 6-10. o.

Gyermekvédelmi szakellátás (Hallgatói segédanyag) Sz: Domszky András, NCSSZI Budapest 2005.

Habony Ferencné: Alkalmasság – felelősség. Család, Gyermek, Ifjúság, 2003. 4. sz. 18-25. o.

Herczeg Rita: Gyermeki jogok gyermekotthonokban. Kapocs, 3. évf. 2004. 2. sz. 22-31. o.

Herczog Mária: Családgondozás komolyan. Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 4. sz. 4-5. o.

Herczog Mária: Gyermekvédelmi kézikönyv. Bp., 2001. KJK-Kerszöv, Bp., 2001. 265. o.

Józsa Viktor: Kinek jó és kinek kell a gyermekotthon? Család, Gyermek, Ifjúság, 2005. 5. sz. 18-27. o.

Kádas István: A nevelőszülői tevékenység ellátásának alkalmassági vizsgálata. (Módszertani segédanyag) Kapocs 2005. ápr. 44-50. o.

Kálló Éva (szerk.): Csecsemők és kisgyermek gondozása és nevelése intézetben. Csecsemőotthonok Országos Szövetsége, Bp., 1996.

Kerezsi Klára: Gyermek, család, társadalom. In: Szilvási Léna (szerk.): Gyermek - család - társadalom. Szociális munka gyermekes családokkal. Hilscher Rezső Szociálpolitika Egyesület,

Bp., 1996. 25–55. o. (u.a.: Kerezsi Klára: A védtelen gyermek. Erőszak és elhanyagolás a családban. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp., 1995. 11–49. o.

Korbuly Ágnes: Alkalmasság – felelősség. (Az örökbefogadásra való felkészülés egyéni, konzultációs szakasza) *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2003. 4. sz.

Králné Szabó Piroska: Gondolatok a nevelőszülők és a vérszerinti szülők kapcsolatáról. Család, Gyermek, Ifjúság, 1999. 3. sz.

Kulcsár Mariann: A különböző gondozási helyen nevelkedő testvérek kapcsolattartásának tendenciái az alapellátásban. Kapocs, 2. évf. 2003. 6. sz. 40-45. o.

Nagyné Erdély Ildikó: A gyermekotthoni gyámok családgondozással kapcsolatos tevékenységének tapasztalatai. *Kapocs*, 2. évf. 2003. 6. sz. 34-38. o.

Otti Ernőné – Mitták Tünde – Herczegh Ágnes: Ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek sorsának után-követéses vizsgálata. Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 4. sz. 20-27. o.

Pulay Klára: Amit az örökbefogadók veszteségeiről tudni érdemes. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2006. 1. sz. 12-16. o.

Rácz Andrea – Szombathelyi Szilvia: Az édesanyák és gyermekeik számára nyújtott csecsemőotthoni ellátás. *Kapocs* 2002. okt. 46-49. o.

Rácz Andrea: Gyermekotthonokban dolgozók véleménye a szakmai munka tartalmáról. *Kapocs* 2005. dec. 54-64. o.

Szabóné Pluhár Bernadett – Szikulai István: Az utógondozói ellátás. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2002. 4. sz.

Szabóné Szilágyi Zsuzsa – Dr. Patkó Kornélia (szerk.): Segíthetünk? Praktikus útmutató a gyermekek és fiatalok egészségügyi és pszichés ellátásához, gondozásához. FICE magyarországi egyesülete, Bp., 2001.

Szikulai István: A magyar gyermekvédelem fejlődésének kulcskérdései – egy lehetséges szakmai stratégia lépései. Kapocs 2004. okt. 58-64. o.

Szikulai István: Beszámoló a gyermekvédelmi rendszerből nagykorúságuk után kikerült fiatal felnőttek utánkövetéses vizsgálatáról. *Kapocs*, 2. évf. 2003. 2. sz. 22-32. o.

Szilvási Léna: A felülvizsgálatok és a facilitálás. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 1999. 1. sz. 5–9. o.

Szilvási Léna: Örökbefogadás-Identitás-Sajtó-Botrány - *Család, Gyermek, Ifjúság* 2005/1. szám 4-6. old.

Szöllősi Gábor: Hogy fogalmunk legyen róla... A veszélyeztetettség fogalma az amerikai gyermekvédelemben. *Esély*, 2000. 4. sz. 56–64. o.

Tüski Anna: Külhoni módszerek hasznosítása a magyarországi gyermekvédelemben. Kapocs 2002. dec. 38-44. o.

utógondozói ellátottak vizsgálata I. *Kapocs* 2005. febr. 46-57. o.

Varga András: A gyermekotthonok és a gyermekjóléti szolgálatok kapcsolatának alakulása – a gyámok szemszögéből. *Kapocs* 2005. aug. 60-64. o.

Vetró Ágnes: *Gyermek- és ifjúságpszichiátria, mentálhigiéné.* JGYF Kiadó, Szeged, 1999.

Vida Zsuzsanna: A nevelőszülőnél élő gyermekek kapcsolattartása. Kapocs, 2. évf. 2003. 2. sz. 50-52. o.

Volentics Anna: Bűnelkövető fiatalok reszocializációs gondozása. *Gyógyító pedagógia Medicina Könyvkiadó Rt Budapest* 2004. 339-355. o.

Volentics Anna: *Gyermekvédelem és reszocializáció.* Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp., 1996.

Volentics Anna: Nehezen nevelhető, inadaptált gyermekek a közoktatás és a gyermekvédelem intézményeiben. In: Dr. Illyés Sándor (szerk.): *Gyógypedagógiai alapismeretek.* ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar, Bp., 2000. 602–628. o.

W. M. Zenz: Beavatkozás dilemmái gyermek-elhanyagolási ügyekben. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2003. 3. sz. 20-23. o.

Zsámbéki Eszter: A gyámi, gondozói tanácsadói munka tapasztalatai a fővárosi gyermekotthonokban. *Család, Gyermek, Ifjúság*, 2001. 1. sz.

Ajánlott irodalom:

Abrudbányai Tímea – Katics Szilvia – Pesty Tamás – Tüski Anna: *Családok átmeneti otthonai Hollandiában.* *Kapocs* 2003. jún. 30-37. o.

Az örökbefogadás hazai és nemzetközi gyakorlata. Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 1. sz. (tematikus szám)

Balavány György: Két anyával. Magyar Nemzet (MN mellékletek) 2006. 03. 18.

Bálint Noémi: Lélektani szempontok: kérdések és dilemmák. Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 1. sz. 46-54. o.

Bede Nóra – Vida Zsuzsanna: Sikertelen nevelőszülői kihelyezések. Család, Gyermek, Ifjúság, 2001. 3. sz.

Both Éva – Békés Zoltán: A fővárosi gyermekvédelmi szakellátás 2001-ben. Kapocs, 2. évf. 1. sz. 2003. február. 34–47. o.

Büki Péter: Egyenlő esélyek – egyenlőtlen esélytelenségek avagy a többcélú – iskolai, diákotthoni vagy kollégiumi és gyermekotthoni feladatot ellátó – közoktatási intézmények 2004-ben. Fejlesztő Pedagógia, 17. évf. 2006. 1. sz. 17-22. o.

Büki Péter: Speciális szükségletű gyermekek a gyermekvédelmi szakellátórendszer intézményeiben a 2000. évi felmérés alapján. Kapocs, 1. évf. 2002. 1. sz. 24–29. o.

Csóky László: Egy új fogalom a gyermekvédelemben – a tervezési értekezlet. Család, Gyermek, Ifjúság, 1999. 1. sz. 18-21. o.

Dr. Aszmann Anna: A gyermekek egészségi állapota, egészséget befolyásoló magatartása. In: Dr. Aszmann Anna (szerk.): Egészségvédelem az oktatásban. Anonymus, Bp., 1999. 106–107. o.

Elekes Zsuzsanna – Paksi Borbála: A gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő fiatalok alkohol- és egyéb drogfogyasztása. Kapocs, 4. évf. 2005. 5. sz. 2-21. o.

Európa Tanács Miniszteri Bizottság: A Miniszteri Bizottság 5(2005) számú ajánlása a részes államokhoz a gyermekintézményekben élő gyermekek jogairól. Család, Gyermek, Ifjúság, 2005. 5. sz. 6-7. o.

Farkas Adrienne: Állarcok. Magyar Nemzet (MN mellékletek) 2006. 05. 13.

Fehérné dr. Mészáros Ágnes: Iskolaérettség, iskolaéretlenség. Kapocs, 2. évf. 2003. 4. sz. (7. sz.)

Habony Ferencné: Élet a születés után – Egy krízis-nevelőszülő másfél éve. Család, Gyermek, Ifjúság, 2003. 4. sz. 21-25. o.

Hatvani Erzsébet – Papházi Tibor: A javítóintézet utáni életutak. Kapocs, 2. évf. 2003. 2. sz. 34-38. o.

Herczog Mária: Bűnösök és büntetések. Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 1. sz. 4-5. o.

Horváthné Godó Mária: Kinek kellene a gyermekek? Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 4. sz. 36-41. o.

Kibicher Orsolya: A Down-szindrómás gyermekek örökbefogadása. Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 3. sz. 20-23. o.

Korbuly Ágnes: „Más” –e az örökbefogadott gyermek? Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 1. sz. 17-20. o.

Králné Szabó Piroska: Facilitálás a gyermekvédelemben. Család, Gyermek, Ifjúság, 1999. 2. sz. 5-6. o.

KSH Demográfiai évkönyv

Mentuszné dr. Terék Irén: Gondolatok az örökbefogadással összefüggő eljárások jogi szabályozásáról. Magyar Közigazgatás, 1995. 10. sz.

Mészáros Krisztina: Sikerek és buktatók az örökbefogadásban. Család, Gyermek, Ifjúság, 2006. 1. sz. 21-27. o.

Payer Istvánné Balogh Ildikó: A vérszerinti kapcsolatok ápolásának esélyei a civil nevelőszülői hálózatoknál elhelyezett gyermekek esetében. Kapocs 2004. ápr. 60-64. o.

Pukánszky Béla: A gyermekkor története. Műszaki Könyvkiadó, Bp., 2001.

Rákár Natália: Egy család Pest megyéből – avagy „gyerekek a határon”. Család, Gyermek, Ifjúság, 2004. 3. sz. 30-33. o.

Szöllösi Gábor: Szociális és gyermekvédelmi jog. JPTE ÁJK Továbbképző Szekció, Pécs, 1998.

Tóth Judit Nikoletta: A gyermekvédelmi szakellátás helyzete a XX. Században. Központi Statisztikai Hivatal, Bp. 2004. 30. o. (+ 25 tábla)

Vida Zsuzsanna: Nevelőszülőnél élő gyermekek kapcsolattartása. Kapocs 2003. ápr. 50-52.

Virágh Gábor: Mennyi időt töltenek a gyermekek a Fővárosi TEGYESZ Átmeneti Otthonaiban? Kapocs 2003. jún. 48-49. o.

Jogszabályok:

1. 127/2002. (V. 21.) Korm. rendelet az örökbefogadást elősegítő magánszervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről.
2. 133/1997. (VII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról.
3. 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról.
4. 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (+ mellékletei) a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
5. 150/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a nevelőszülői, a hivatásos nevelőszülői és a helyettes szülői jogviszony egyes kérdéseiről.
6. 1991. évi LXIV. törvény a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről.
7. 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
8. 235/1997. (XII. 17.) Korm. rendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgálatok és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról.
9. 259/2002. (V. 21.) Korm. rendelet a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység engedélyezéséről, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi vállalkozói engedélyről.
10. 29/2003. (V. 20.) ESZCSM rendelet a helyettes szülők, a nevelőszülők, a családi napközit működtetők képzésének szakmai és vizsgakövetelményeiről, valamint az örökbefogadás előtti tanácsadásról és felkészítő tanfolyamról.
11. 45/1997. (XII. 17.) NM rendelet az Országos Család- és Gyermekvédelmi Intézetéről, valamint a Család- és Gyermekvédelmi Szakmai Kollégiumról.
12. A házasságról, a családról és a gyámságról szóló, többször módosított 1952. évi IV. törvény.
13. 9/2000. (VIII. 4.) SZCSM rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról.
14. 10/2003. (III. 27.) ESZCSM rendelet az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről.
15. 2005. évi LXXX. törvény a gyermekeknek a nemzetközi örökbefogadások terén való védelméről és az ilyen ügyekben történő együttműködésről szóló, Hágában, 1993. május 29. napján kelt Egyezmény kihirdetéséről.

Románia:

- Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, ***Drepturile Omului în Protecția Copilului - Ghid de Bună Practică***, București 2005.
- Bendit, René (edt), ***LINII DIRECTOARE, METODOLOGII ȘI INSTRUMENTE PENTRU O ABORDARE ORIENTATĂ SPRE LUMEA REALĂ A SERVICIILOR PENTRU COPIII ÎN SITUAȚII DE RISC, DIN PERSPECTIVĂ SOCIALĂ ȘI PEDAGOGICĂ- Manual teoretic și practic pentru factorii decizionali și personalul din domeniu, elaborat în cadrul proiectului „Creșterea calității serviciilor destinate copilului care a săvârșit fapte penale și nu răspunde penal”***, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, București 2009.
- **Romániai Foglalkozási Osztályozási Rendszer (COR)**, Munkaügyi, Családügyi és Esélyegyenlőségi Minisztérium, 2007.
- ***Manual pentru implementarea Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea Drepturile Copilului*** - București: Vanemonde, 2006
- Shanti, George; van Oudenhoven, Nico, ***Actori în îngrijirea familială substitutivă***, Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului, București 2009.

A felnőttek szakképzésére vonatkozó nemzeti törvénykezés

- Az oktatási rendszerben zajló továbbképzésre vonatkozó rendelet (102/1998 sz., a 133/2000 sz. törvény módosításaival elfogadva).
- A felnőttképzésre vonatkozó rendelet (129/2000 sz.).
- 129/2000 sz. rendelet (a felnőttképzés alapja és referenciája Romániában)
- A 2005-2010-es továbbképzési stratégiára vonatkozó kormányhatározat (875/2005 sz.)
- 2004. augusztus 23-i, 4543/468 sz. miniszteri rendelet (mely a formálistól eltérő módon megszerzett szakmai kompetenciák értékelési és minősítési eljárását szabályozza).
- A nem a nemzeti oktatási rendszer keretében megszerzett képesítési – szakmai tapasztalat elismertetési – eljárást kezelő Munkaügyi, szociális szolidaritási és családügyi minisztérium 51/2007 sz. rendelete azon román állampolgárokra vonatkozóan, akik független munkavállalóként vagy alkalmazottként kívánják tevékenységüket végezni az Európai Unió egyik tagállamában, átültetve a román jogba az 1999/42/EK irányelv 8. cikkét.
- A szakképzési szolgáltatók engedélyezési eljárása
- A felnőttek szakképzésének képesítési metodológiája;
- Azon képesítések jegyzéke, melyekhez képesítési bizonyítvánnyal záruló képzési programok szervezhetők;
- A formálistól eltérő módon megszerzett szakmai kompetenciák érvényesítési és elfogadtatási eljárása, mely a formális vagy nem formális úton szerzett kompetenciák érvényesítését és elfogadását szabályozza.
- Az 53/2003 sz. törvény (Munka Törvénykönyve).

PARTNEREK

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
"СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

BULGARIE

Université «St Kliment d'Ohrid» de Sofia (Promoteur du projet)

boul. Shipchenski Prohod 69 A, 1574 Sofia - Bulgarie
Tel 0035929706206
Fax 0035928722321
<http://www.fnpp.uni-sofia.bg>
Personnes de contact:
Nelly PETROVA - DIMITROVA (Email: npetrova_dimitrova@abv.bg)
Hristina OTZETOVA (Email: kristi_o@abv.bg)

Institut des Activites et des Pratique Sociale (SAPI)

Liulin planina 22, A, fl. 2, Bulgaria, Sofia 1606
Tel: 0035928524713
Fax: 0035929533147
www.sapibg.org
Personnes de contact:
Nadia STOJKOVA (Email: nstoykova@sapibg.org)
Yanitza NEDELICHEVA (Email: nedelcheva.yanitza@gmail.com)

Agence nationale pour l'éducation et la formation professionnelle (NAVET)

www.navet.government.bg
Personnes de contact:
Penka NIKOLOVA (Email: p.nikolova@navet.government.bg)

FRANCE:

Groupement d'Intérêt Public - Formation et Insertion Professionnel de l'Académie de Grenoble (GIPFIPAG)

5 rue Roland Garros, 38320 Eybens - France
Tel 0033456524641
Fax 0033456524650
<http://www.ac-grenoble.fr>
Personnes de contact:
Jean Noël PACHOUD (Email: jean-noel.pachoud@ac-grenoble.fr)
Catherine CHABOUD (Email: catherine.chaboud@ac-grenoble.fr)

Greta Nord Isère - Centre de formation continue

Tel : 0033474280486
www.gretani.com
Personne de contact:
Marianne CIVIDINO-REYNAUD (Email: marianne.cividino-reynaud@ac-grenoble.fr)

Greta VIVARAIS PROVENCE (Evalueateur)

Pôle Les Catalins Montélimar
Tel 0033475006126
Fax 0033671109554
Personne de contact:
Patrick NICOLAS (Email: patrick.nicolas@ac-grenoble.fr)

HONGRIE:

Université de Pécs (Hongrie)

Szántó Kovács János u. 1/b., 7633. Pécs - Hongrie
Tel 003672501500
Fax 003672251100
<http://www.pte.hu>
Personnes de contact:
Maria HUSZ (Email: husz@feek.pte.hu)

ROUMANIE:

Association PARTENER - le Groupement d'Initiative pour le Développement Local de Iasi

Str. Vasile Conta, nr. 42, 700106 Iasi - Roumanie
Tel 0040232217884
Fax 0040232270502
<http://www.asociatia-partener.ro>
Personnes de contact:
Catalin ILASCU (Email: catalin@asociatia-partener.ro)

Université «Alexandru Ioan Cuza» de Iasi

Bulevardul Carol 1 nr. 11, 700506 Iasi - Roumanie
Tel 0040232201028
Fax 0040232210660
<http://www.uaic.ro>
Personne de contact:
Contiu SOITU (Email: soitucontiu@yahoo.com)

Direction departementale pour la protection des droits de l'enfant Iasi

Strada Vasile Lupu, nr. 57A, Iasi, Roumanie
Tel 0040232477731
Fax 0040232279654
www.djpcd.ro
Personne de contact:
Florin ION (Email: florinion@djpcd.ro)

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez.

Ez a kiadvány a szerző nézetét tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyen felhasználásért.